

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletna 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan (jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku)

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOUVENEC

Avstrija - kot naš problem

Odkar je politika, ki je šla za končnim izmirjenjem med Francijo in Nemčijo, doživela polom, je politični položaj v Evropi označen po tem, da se čedalje bolj zapleta, čim bolj ga razne konference razpletajo. Komaj se zdi eno vprašanje za silo rešeno, nastane drugo, kakor je grški hidri zrastla takoj nova glava, čim je ena padla. Tako se dviga zdaj iz klopčiča evropskih problemov avstrijsko vprašanje, ki je vnovič postalo nujno in sili evropske diplomate k soglasni rešitvi, ki pa je po našem mnenju jedva mogoča ali pa bo samo navidezna in zato zelo dvomljive vrednosti.

Prav za prav sili na takojšen razplet avstrijskega kompleksa prav v sedanjem trenutku, ki meni, da ne sme zamuditi ugodnega trenutka, ko je njena politika zgrajena na zavezništvu s Francijo v vseh mednarodnih zadevah, da Nemčiji za vedno zabarikadira pot na zapadni Jadran. Rešitev, kakor si jo predstavlja Italija, je seveda zelo enostavna: vsi sosedi Avstrije naj v družbi z zapadnimi velesilami zajamčijo njeno neodvisnost tako, da bi se preprečila v Avstriji vsaka izprememba notranjega režima, ki bi se zdelala Italiji nevarna, to je z drugimi besedami, da naj bi Mala zveza, ki v prvi vrsti prihaja v poštev, z vsemi svojimi silami pomagala v Podonavju vzdrževati tako stanje, ki najbolj odgovarja interesom Italije. Če vprašanje postavimo tako — in tako v resnici je — potem takoj vidimo, da nikakor ni tako enostavno, kakor ga predstavlja rimska diplomacija. Zakaj, če bi avstrijski sosedi kar takó brez vseh rezerv pristali na tako stališče, ki bi zahtevalo v slučaju nujnosti njihovo vojaško posredovanje, bi se ustvaril zelo nevaren prejed, ne glede na mednarodne zapletitve, ki bi bili nujna posledica takega nastopa in ki jih nihče ne sme tvegati, ako njegovi interesi niso resnično in neposredno ter bistveno prizadeti.

Vprašanje avstrijskega režima ni tako, da bi mogli avstrijski sosedi meni nič tebi nič eventualno s silo zajamčiti njega neizpremenjen obstoj, ker je z vsemi mogočimi faktorji zapleteno v zelo nevaren vrzel in prav za prav še danes ni razvidno, ali je v našem državnem interesu (če gledamo le s stališča Jugoslavije), da se zanj angažiramo kakor za kakšno svoje življenjsko vprašanje. Mi mislimo, da vsaj zaenkrat ne, in je po našem mnenju boljše počakati, dokler se ta režim ne okrepi tako, da se bo mogel na svojih lastnih tleh sam z notranjimi silami ljudstva držati. Na vsak način pa bi ne bilo v našem interesu, ampak nasprotno v našo škodo, če bi hoteli z vso svojo avtoriteto in močjo za vsako ceno podpirati režim, ki bi se na življenju ohranjal v prvi vrsti po avtoriteti in moči kakšne zunanje sile, zlasti če ta nima v srednji Evropi vseskozi istovetnih ciljev s cilji avstrijskih sosedov. To je, mislimo, pač evidentno.

Treba je priznati, da se vlada g. Schuschnigga zelo trudi, kako bi se čim globlje zadržala v avstrijsko patriotsko zavest, ki je danes neprimerno močnejša, nego je bila junija lanskega leta, ko je kot žrtev divjaške nacistične propagande padel nepozabni Dollfuss. Toda Schuschniggova vlada mora rešiti še zelo važen problem svojega obstoja in notranje ter zunanje politične usmeritve, preden bo mogoče zvezati naše interese z njenim obstojem tako bitno tesno, kakor želijo oni, ki forsirajo prenačeljeno totalno rešitev podonavskega vprašanja. Schuschniggov kabinet je sestavljen iz štirih ministrov krščanskosocialne stranke, to je iz kanclerja samega in gg. Reitherja, Burescha in Stockingerja, in iz štirih ministrov fašističnega Heimwehra, to je iz gg. podkanclerja Starhemberga, Berger-Waldenegga, Feja in Neustädter-Stürmerja. Dočim so heimwehrovski ministri solidarni, se je krščanski socialce Stockinger močno preusmeril k Heimwehru, Buresch pa je jako rezerviran in skuša ostati popolnoma nevtralen. Vrhtega pa je kmetijski minister Reither, ki načeljuje najjačiji in prav za prav edini opori krščanskosocialne stranke, Bauernbundu, načelen nasprotnik Heimwehra, v čemer ga podpira vodja levega krila krščanskih socialcev Kunzehak, ki obvladuje sedanjo enotno delavsko strokovno organizacijo in se zlasti zadnje čase trudi, da čim bolj razširi krščansko delavsko bojno organizacijo, takozvani Freiheitsbund. V zadnjem času se kljub kompromisu, ki omogoča sedanjo vlado, nasprotuje med omenjenima krščanskosocialnima organizacijama in med Heimwehrom stopnjuje, tako da smo doživeli že več krvavih prask. Kancler Schuschnigg skuša ohraniti složnost in red s tem, da ima sedaj začasno samo takozvana Vaterländische Front, ki združuje obe vladajoči stranki, pravico shodov in političnega delovanja ter usmerjanja v smislu režima. Da pa to sredstvo ne more pozitivno ustvarjati in upostavljati edinstva, ki se zaradi čedalje bolj ofenzivnega nastopa Heimwehra čedalje bolj rahlja, dokazuje izjava, ki jo je 12. t. m. podal angleškimi in ameriškimi časniki minister Reither, da sta namreč avstrijski kmet in delavec trdno odločena napraviti konec fašistični prevladi Heimwehra in njegovi politiki prevladajoče naslonitve na Italijo.

Ta slednja točka je prav za prav danes središče avstrijskega problema. Da se mora Avstrija, če hoče braniti svojo neodvisnost proti Nemčiji Adolfa Hitlerja, naslanjati na Italijo, je naravno in pravilno, ne bi pa bilo ne v njenem interesu ne v interesu srednje Evrope sploh, če bi se naslanjala na eno samo silo, ki bi naravno potem zavzemala tak prevladajoč položaj, da bi Avstrija zamenjala eno odvisnost oziroma nevarnost z drugo odvisnostjo. Da v tem tiči nevarnost, je Starhemberg, ki stremi za popolnim izenačenjem avstrijske politike z italijansko, občutil sam na svojem shodu v Inostostu, kjer

Težki problemi poliske politike vstajajo

Okrog mrtvega maršala

Ves svet bo zastopan, ko bo poljski narod, odel v žalost, položil svojega osvoboditelja v grob

Varšava, 14. maja. b. Pred dvorcem Belvedere stojijo danes mase ljudstva, da se poklonijo mrtvim ostankom pokojnega maršala Pilsudskega. Program pogrebnih svečanosti je izdelan. Mrtvo truplo bo ležalo v dvorcu Belvedere do četrtega, nakar ga bodo prenesli v katedralo, kjer bo ležalo 36 ur. V tem času bo Poljska izkazala poslednjo čast svojemu največjemu sinu. Sveto mašo zadušnico bo opravil kardinal Hlond. Mrtvo truplo se bo s posebnim vlakom prepeljalo v Krakow, kjer se bodo vršile pogrebne ceremonije. Na vseh večjih kolodvorih na voznji proti Krakowu bo dana ljudstvu iz bližnjih krajev prilika, da se pokloni zemeljskim ostankom velikega pokojnika. Končna odločitev glede tega bo padla na jutrišnji vladni seji.

Zdravniški so odredili, da mora Pilsudskijeva vdova Aleksandra ostati v postelji, ker je radi naporov v teku poslednjih dni težko obolela.

Francoske želje ...

Pariz, 14. maja. b. V političnih krogih vlada velika bojazn, da bi po smrti maršala Pilsudskega moglo priti do velikih sprememb v Poljski, ki bi preokrenile vso sedanjo poljsko politiko v kakršnokoli nepovoljno smer. Naglašajo se želja, da bi Poljska ostala na sedanji črti zavezništva in prijateljstva s Francijo, ker bo samo tako ostala krepka. Osebnost in strankarske rivalitete je treba eliminirati, ker bi sicer Poljska padla nazaj v svojo staro bolezen slabljenja in propadanja, kar se je že nekotikokrat v njeni zgodovini zgodilo. Poljska potrebuje krepkih značajev in discipline. Od tega je odvisna poljska bodočnost.

»Temps« se v uvodniku bavi s stanjem, ki je nastalo s smrtjo maršala Pilsudskega. List ugotavlja, da je pričakovati ne sicer takoj, vendar pa v kratkem, sprememb v zunanje-politični organizaciji Poljske. Pokojni Pilsudski je l. 1920 sklenil francosko-poljsko zvezo. Vendar se ne sme pozabiti, da je bil osebnost Pilsudski največji nasprotnik sodelovanja s sovjetsko Rusijo. Vsekakor je še prezgodaj, že danes delati kakršnekoli sklepe o možnosti spremembe poljske politike. Vsekakor je bil včerajšnji popoldanski razgovor med Lavalom in Litvinovim

pod vtisom Pilsudskijeve smrti in sta razpravljala o problemu možnega vpliva Pilsudskijeve smrti na obči mednarodni položaj.

... nemške skrbi

Berlin, 14. maja. b. Ob smrti maršala Pilsudskega vlada tukaj velika skrb, ker se misli, da so ogroženi odnosi med Poljsko in Nemčijo. Vsled smrti maršala Pilsudskega je, kakor se misli, oslabljen položaj sedanje vlade. Razen tega se pričakuje, da bi moglo priti do razpada tako zvanega Pilsudskijevega bloka, ki je bil sedaj čvrst radi avtoritete, ki jo je užival pokojni. V tem bloku obstoja frankofilska struja, ki ji načeljuje bivši ministrski predsednik Prystor. Pa tudi med ljudstvom je večina frankofilstva. Va vest je toliko zanimivejša, ker jo je dal v svet »United Press«, ki ima z nemškimi službenimi krogi dobre zveze.

Hitler že spreminja svoj govor

London, 14. maja. c. Današnji »News Chronicle« objavlja senzacionalno vest iz Berlina. Po tej vesti je tam smrt maršala Pilsudskega zelo porazno delovala. Pričakovati je, da bo Hitler sedaj svoj govor moral nekoliko spremeniti. Nemška vlada je baje izrazila željo, da bi se Laval pri svoji vrnitvi iz Moskve in Varšave sestal z generalom Göringom. Sestanek bi bil skrivaj v vlaku, ko bi se Laval vozil skozi Nemčijo.

Sožalje sv. očeta

Varšava, 14. maja. AA. Pat poroča: Iz vseh držav prihajajo množične sožalje brzojavke. Predsednik republike Moscicki je dobil tole brzojavko sv. očeta:

Iskreno žalujemo s Poljsko, ki je tako blizu našemu srcu. Molimo za pokoj duše velikega maršala, obenem pa za mir in blagostanje Poljske, ki ji pošiljamo naš apostolski blagoslov.

Predsednik republike Moscicki je dobil sožalje brzojavke tudi od kralja Borisa, madjarskega regenta, kanclerja Hitlerja in predsednika Lebruna.

Sožalje kneza-namestnika

Belgrad, 14. maja. AA. Nj. Vis. knez-namestnik je poslal predsedniku poljske republike Moscickemu brzojavko, v kateri mu izraža sožalje zaradi smrti maršala Pilsudskega.

Jugoslavija pri pogrebu

Belgrad, 14. maja. AA. Pogreba pokojnega maršala Pilsudskega se bodo udeležili v imenu senata dr. Miroslav Ploj, podpredsednik senata, Milan Popović, dr. J. Nemec in dr. Momčilo Ivković. V imenu Narodne skupščine bodo pogrebu prisostvovali gg. Ignjat Stefanović, Miloje Sokić, Ante Kovač in Mita Dimitrijević.

Tuja zastopstva

Nemško vlado bo pri pogrebu zastopal pruski predsednik vlade general Göring z večjo redakcijo nemške vojske, ki ji bo stal na čelu general Blomberg. Italijo bo zastopala posebna delegacija, italijansko vlado pa Grazioli. Iz Madjarske se pričakuje posebna delegacija. Madjarsko vlado bo zastopal notranji minister Nikola Kosma. Tudi madjarska vojska bo poslala posebno delegacijo.

Mesto vencev - socialne darove

Varšava, 14. maja. SE. Na vladni seji je bilo sklenjeno, da se bodo odklanjali vsaki venci na oder pokojnega maršala Pilsudskega, ker da to ne odgovarja socialnemu čutu rajnega. Mesto tega bo vlada pozvala vse, ki hočejo počastiti spomin umrlega osvoboditelja Poljske, da prispevajo v socialne, človekoljubne namene. Ministri so šli s dobrim zgledom naprej in so samo na tej seji zbrali 550 zlotov (55.000 dinarjev) za ustanovitev človekoljubnega sklada, iz katerega se bodo podpirali najbolj potrebni po navodilih, ki jih bo vlada še izdala. Isti nasvet je bil poslan vsem pokrajinskim oblastem.

Moskovska bajka

Laval 9 ur pri Stalinu

Moskva, 14. maja. c. Sovjetski diplomati so francoski obisk v Moskvi organizirali iz izredno spretnosti. Francoski gostje so naravnost presenečeni nad obilnostjo sporeda in nad hitrostjo dogodkov, katerim niti časnikiarji z največjo pridnostjo ne morejo slediti.

Laval telefonira v Pariz - po čaj

V središče vsega pa je postavljen ubogi Laval, da je lahko svojemu kabinetu, načelniku v Pariz telefoniral sledeče »Pojdite takoj v lekarno na ogul Rue de Rome in kolodvoru St. Lazaire in mi kupite »la tisane de la Boumboule« — čaj iz Boumboula« in mi ga z nocojš. brzovlakom pošljite na veleposlaništvo v Varšavo. V Varšavi mora biti čaj v četrtek dopoldne, ker se iz Moskve odpeljemo jutri zvečer in bomo v četrtek v Varšavi. V Pariz se vrnem v soboto, če bi se pogreb maršala Pilsudskega vršil šele prihodnji teden.« Ta vesela zgodba o Lavalovi skrbi za svoje zdravje se je kmalu raznesla med vsemi časnikiarji in se vsi vprašujejo, zakaj neki Laval rabi ta čaj, ko je vendar v Moskvi vreme sijajno in izgleda Laval danes bolj dobro razpoložen, nego kdaj poprej.

Ogled Kremlja

Dopoldne so se francoski gostje z Lavalom na čelu podali najprej v Kremelj, kjer so si ogledali vse krasne dvorane, ki pričajo o veličini ruskih carjev. Posebno so zanimali francoske goste zbirke draguljev, ki so zbrani v eni dvorani in obsegajo zbirke dragocenosti od časov Ivana Groznega pa do časov Lenina in Stalina. Po ogledu Kremlja se je Laval podal v majhno palačo takoj ob Kremlju, kjer prebiva

so mu Tirolci krepko povedali svoje mnenje, da nikakor ne gre, da bi se neodvisnost Avstrije od Nemčije kupila za drago ceno žrtvovanja nacionalnega obstoja avstrijskih Nemcev onstran belorodnih obmejnih kolov. V resnici Heimwehr s tako politiko le vnovič oživlja nacistično propagando, ki je bila že začela močno plahneti, tako da gre sedaj po Avstriji zopet geslo »osvoboditve in zedinjenja vseh Nemcev od Adolfa do Memla«.

Kancler Schuschnigg seveda to nevarnost uvideva in če se je sedaj, ko so vendar v Benetkah bila vsa vprašanja, ki pridejo na vrsto na nameravani podonavski konferenci v Rimu, med Avstrijo in Italijo v polnem soglasju rešena, zopet v Firenci sestal z Mussolinijem, u to bil »goli čin vplivnosti ob priliki oddiha«, kakor pripoveduje avstrijska uradna korespondenca. Kancler je šel v prestolice lepe Umbrije popravljat stvari, ki jih je bil nedavno nakuhal na svojem obisku v Rimu podkancler in vodja Heimwehra, ki bi vprašanje ravnopravnosti Avstrije v pogledu oborožitve rad rešil na ta način, da bi prevzela izključno ali vsaj pre-

predsednik Zveze sovjetskih republik Kalinin. Pri njem je ostal na razgovoru le kratko časa, nato pa je takoj odšel v sosedno palačo, kjer se je sestal z Molotovim, ki je predsednik vlade sovjetskih komisarjev.

Stalinovi avtomobili

Medtem so imeli časnikiarji, ki so čakali ob Kremlju na Lavala, priliko občudovati silen prizor. V dolgi vrsti je prihrčalo 6 krasnih avtomobilov z brzino nad 100 km na uro. V Kremelj se je pripeljal Stalin, ki se vsak dan vozi v drugem avtomobilu, da nikdo ne ve, kje se vozi gospodar sovjetske Rusije. Laval se je takoj podal v belo palačo Kremlja, kjer ga je čakal Stalin. Tam sta imela prvi sestanek, ki je trajal dve uri in trideset.

9 ur pri Stalinu

Ker sestanka le ni hotelo biti konec, se je kmalu nato izvedelo, da bo Laval obdeval pri Stalinu v Kremlju in da so na to kosilo povabljeni vsi člani sovjetske vlade. Prvič v zgodovini sovjetske republike se je zgodilo, da predseduje Stalin sam diplomatskemu kosilu. Kmalu nato se je mislilo, da bodo sedaj Lavala izpustili iz Kremlja. Pa je bilo vse zastonj. Lavala še zvečer ob 7 niso izpustili iz Kremlja.

Razgovor o ruskih železnicah

Kakor poroča dopisnik »Echo de Paris« svojemu listu, je bilo najbolj opaženo, da se je tega kosila udeležil v prvi vrsti prometni minister sovjetske Rusije Kaganovič. Francoska diplomacija zadnji čas zelo nujno nasvetuje sovjetskim vladarjem, da naj popolnoma prenevo

težno vlogo braniteljice Avstrije njegova fašistična milica in da bi na ta način »isto-usmerjenje« Avstrije z Italijo v notranjem in zunanje-političnem oziru postalo čim popolnejše. Toda, če g. kancler Schuschnigg meni, da mora proti temu zgraditi barijero v obliki eventualne vpustavitve Habsburžanov, ki naj bi postali »izključno avstrijska notranja zadeva«, potem moramo ugotoviti, da se postavlja v popolno in nepremostljivo nasprotje z državami Male zveze in da bi na ta način rešitev avstrijskega vprašanja ne bila samo še bolj otežkočena, nego je že po zgoraj povzrajanih momentih, ampak naravnost onemogočena in da bi — če bi to kanclerjevo stališče zmoglo — morale države Male zveze reči, da bi bil Anschluss manjše zlo nego več ali manj prikrita restavracija Habsburžanov, čeprav stoji Mala zveza načeloma slejkoprej na stališču, da je neodvisnost Avstrije najidealnejša rešitev — seveda le v smislu in duhu mirovnih pogodb.

Naše stališče je jasno pa tudi edino ustreza interesu bodisi Avstrije same, bodisi srednje Evrope in evropskega miru sploh.

ves voj vozni park, posebno pa tistega, ki pelje na zapad proti Nemčiji. Kaganovič je v tem oziru že marsikaj storil in je v enem letu svojega vladanja zvišal število tovornih voz za 50%. Največja avtomobilska tovarna v Moskvi, nazvana »Stalin«, je dosedaj izdelovala letno 40 tisoč tovornih avtomobilov od 3—5 ton. Sedaj se je pod njegovim vodstvom ta tovarna tako zboljšala, da izdeluje letno 120.000 avtomobilov. Zboljšati je tudi treba v sovjetski Rusiji ves cestni park, ker dozda avtomobili tam niso mogli voziti s hitrostjo, ki bi presegala 40 km na uro. Toda francoskim diplomatom je prav dobro znano, da soveti kljub diktaturi ne morejo delati čudežev.

Italijansko-francoski kapital naj obnovi prometne zveze

Zato bodo skušali francoski diplomati vplivati na soviete v čisto drugi smeri. Dosedaj je Rusija naročevala vse nadomestne dele za železnice in ceste iz Nemčije. Še nedavno je Nemčija dovolila Rusiji za 200 milijonov RM kreditiranih naročil. Laval pa je prinesel s seboj v Moskvo izdelan načrt francosko-italijanskega konzorcija, ki bo popolnoma prenovil sovjetske železnice in ceste.

Politbiro objavlja svoje Kominternina dela po svoje

Vendar pa to vprašanje ni samo gospodarsko, ampak je tudi politično. Naročila v Nemčiji je vključ napetosti med Nemčijo in Rusijo nedavno odobril moskovski Politbiro, kateremu načeljuje Stalin z 9 člani. To je pravzaprav vrhovna vlada v sovjetski Rusiji, ki nadzoruje osrednjo vlado v Moskvi, pa tudi kominternino Laval je lahko izjavil svojim sovjetskim tovarišem, da mu je sicer znano, da je bil ravno Politbiro tisti, ki je najbolj zahteval pogodbo s Francijo proti Nemčiji. Ne gre pa, da bi isti Politbiro dopuščal naročila v Nemčiji. Prav tako pa je Laval vprašal Stalina za ista pojasnila, ki jih je od Stalina zahteval že lord Eden ob svojem obisku v Moskvi. Eden je takrat zahteval od Stalina, da mora prenehati s komunistično propagando v Indiji. Stalin je sicer obljubil, toda kominternina je šla svojo pot. Prav tako je pri zadnjih običinskih volitvah v Franciji Stalin nasvetoval komunistom, da naj ne delajo vladi, v kateri je Laval, težav. Toda francoski komunisti niso ubogali Stalina in so pri prvem skrutinju v Lyonu spravili v nevarnost samega ministra in Lyonskega župana Herriota, o katerem je znano, da je največji zagovornik zblizanja med Rusijo in Francijo. O tem delu razgovorov se izve, da je Laval pri Stalinu dosegel prav toliko, kakor je dosegel že Eden.

Krasne toalete proletarških dam

V svojih poročilih poročajo časnikiarji svojim listom, da ni mogoče prehaliti dovolj krasnih toalet, ki so jih imele žene sovjetskih diplomatov na snočnjem sprejemu in svečanem plesu v sovj. zunanem ministrstvu. Sploh je bilo vse tako prirejeno, da bi čimbolj presenetilo razvajene Francoze, ki so marsikaterih sencij sili celo že na pariških parketih.

Gosti Aerokluba 16 letna deklica skoči s padobranom iz višine 2600 m

Danes opokline pa so pariške časnikarje presenetili člani moskovskega Aerokluba. V svoji krasni palači so priredili na čast francoskim časnikarjem svečano kosilo z izbranim francoskim menijem. Po kosilu pa so moskovski piloti pred očmi začudenih Francozov začeli izvajati nad letališčem vrstolomne akrobacije. Posebno uspele so bile izvedbe s padobranom. Po 7 pilotov se je s padobranci vkrvalo na letalo, ki se je nato dvignilo 2600 m visoko. Vseh sedem je nato istočasno skočilo z letala in šele pri višini od 500-700 m nad zemljo so ti pogumni piloti odprli svoje padobrane in srečno pristali na letališču. Niso pa mogli prehaliti Francozi čudovitega prizora, ki jim ga je nudila svetovna prvakinja v padanju iz zraka. Je to 16-letna deklica Kanuzova, ki se je dvignila 2600 m visoko in nato skočila iz letala. Šele pri višini 200 m je odprla padobran in srečno pristala na letališču.

Tiskarna v letalu

Komaj so si časnikarji to ogledali, že so jih odvedli v največje svetovno potniško letalo »Maksim Gorki«. Sovjetski piloti so vse navzoče strpali v letalo in se z njimi dvignili nad Moskvo. Nato so spravili v letalu samem v obrat tiskarno in v eni uri natisli na tej tiskarni 30.000 izvodov propagandnega časopisa, ki ga »Maksim Gorki« tiska v svojih poletih nad Rusijo.

V loži ruskih carjev pri operi »Sadko«

Moskva, 14. maja. a. Ob pol 8 zvečer se je Laval v spremstvu Litvinova odpeljal v opero, kjer je bila slavnostna predstava opere »Sadko« od Rimskega-Korsakova. Ko se je Laval s Litvinovom pojavil v svoji loži, ga je natlačeno polno

gledališče pozdravilo stoji. Pred zastor je prišel napovedovalec in kratko pozdravil Laval s temi besedami:

»Francoski zunanji minister je nocoj naš gost. Vsa Rusija je vesela, da lahko v njem pozdravi predstavnika kulture francoskega naroda.«

Takoj nato je godba zaigrala marseljsko, svetko himno, internacionalo pa je polno gledališče.

Laval očaran

Opero »Sadko« je režiral najboljši ruski režiser Lovski in je na oder postavil čisto novo inscenacijo in tisoč oseb statinov, vsi v sijajnih oblekah, ki so povzete po dobi sijaja in bogastva Nižega Novgoroda, kjer se opera dogaja. Najbolj in najbogatejši je bil prizor, ko kraljica Nižega Novgoroda daje Sadku svoje hčerke za šeno. Na odru so kazali slovesen kraljevski banket, pri katerem sodeluje nad 500 statinov, ki so oblečeni kot ribe. Prizor je bil tako veličasten, da se Laval ni mogel vzdržati in je rekel časnikarjem, da ga je ruska umetnost očarala. Iz te opere žari vsa Rusija, ki je večna v svojem duhu in svoji umetnosti.

V bivši loži ruskih carjev je nocoj kraljevala gospe Litvinova v krasni brokatni toaleti. Na njeni desnici je sedela Lavalova hčerka Jose Laval. Na levi pa soproga francoskega veleposlanika v Moskvi gospe Alphand. Po predstavi sta se Litvinov in Laval odpeljala v francosko veleposlaništvo, kjer je bila svečana večerja, ki se je je udeležila vsa sovjetska vlada, ves diplomatski zbor in pa najuglednejši člani francoske kolonije v Moskvi.

Bajka ali Potemkinova vas

Ta mrzlica predstav in doživljaj bo trajala nocoj še pozno v noč. Zvečer bodo Lavalu peljali v opero, nato pa bo ob 11 ponoči velika recepcija in ples v francoskem veleposlaništvu v Moskvi. Vse poteka v tako čudnem razpoloženju, da nikdo ne ve, ali je francosko-rusko prijateljstvo odsev bajke, ali pa moderna Potemkinova vas, ki naj bo balzam hirajoče evropske diplomacije.

Občinske volitve v Franciji Sunk na levo

Paris, 14. maja. SE. Občinske volitve, ki sicer niso prinesle bitnih sprememb v sestavi občinskih odborov, so vendar odkrile, da si stojita nasproti dve izraziti fronti: »le front rouge« — rdeča fronta, ali skupna fronta, ali kartel, to je zveza vseh levičarskih skupin od komunistov do socialistov in ponekod celo do radikalnih socialistov, ter »le front tricolore« — trobarvna fronta ali nacionalna fronta, ki obseja vse, kar je proti marksizmu in njegovim filijalkam. Pri vsem volivnem boju je bilo značilno, da se je rdeča fronta pojavljala povsod kot strnjena enota, medtem ko je meščanska nacionalna fronta bila na velikih krajih ločena v boj in je škovala le sebi, nasprotnikom pa koristila. Posebno huda je bila borba v Parizu, kjer so v nedeljo volili še 53 občinskih svetovalec in je bil pritisk rdečih silen. V samem Parizu so skupne številke narasle v prilog rdeče fronte, čeprav se število sedežev za enkrat v njihov prilog ni spremenilo. Posebno komunisti kot taki so napravili velik skok, posebno v predmestjih. Dandaj v skupnem mestnem svetu niso imeli več, kot en sam sedež, medtem ko jih imajo sedaj 8. Socialisti so jih od deset obdržali le še pet. To pomeni, da gre levičarski pokret v vedno bolj radikalne vode in da ga v tem pravcu podpora, da se je treba boriti proti fašizmu, podpira tudi trobarvna radikalija.

V podeželju je opaziti isti napredek komunizma — s pomočjo socialistov in radikalnih socialistov, ki so za nadoknadne volitve vsi strnjeno podpirali komunistične kandidate — v industrijskih krajih, kot v Dijonu, Grenobleu, St. Etienneu, Belfortu, Tourcoingu. Če pregledamo številke za

občine, ki imajo več kot 5000 prebivalcev, dobimo sledeče podatke. Občina je 868. Komunisti so jih dobili 90, socialisti 168, radikalni socialisti 202, levičarski republikanci 145, ljudski demokrati 28, Marinovi republikanci 99. To se pravi, da so komunisti izgubili 9 občin in si osvojili 52 novih, socialisti so jih izgubili 39, novih pa dobili 32, radikalni socialisti imajo 57 novih, a so jih izgubili 61, levičarski republikanci so izgubili 51, novih pa dobili 40, Marinova skupina jih je izgubila 35, pridobila novih pa samo 20. — V kolikor tiče Pariza samega, je slika take: Volilnih okrožij ima Pariz 31. Komunisti so izgubili večino v dveh, a si pridobili večino v štirih novih, socialisti so si pridobili enega, radikalni socialisti so ostali pri starem, desničarske skupine so ohranile svoje posejke, le da so si neodvisne priporile tri nova, desničarski republikanci pa izgubili vsega štiri okrožja, Marinova skupina pa je izgubila enačilo z zmago v šestih novih okrožjih.

Končna slika je ta, da izgublja vsepovedno srednje stranke ali kompromisarji in da so pri teh volitvah pridobila idejna krila na levi in na desni. Vedno bolj prihaja na dan idejni razkol, ki loči levičarsko prevratno in desničarsko konservativno ljudi. Kar je v sredi, se taja in je počasi smetle od pokretov, ki edini imajo ideološke podlage. Desničarski tisk čestita sedaj Plandinovi vladi, da je zaradi svojega hirtanja s levičarji in radi svoje popustljivosti napram radikaliji in komunistom ustvarila to, česar se je Francija najbolj bala, ker je bilo za njo najbolj usodno, namreč novi, močnejši levičarski kartel pod zastavo rdeče fronte.

Abesinski spor Francoski protest

Rim, 14. maja. c. Potrjujejo se vesti, da je danes francoska vlada poslala protestno noto v Rim zaradi napetosti odnosov, ki vladajo med Abesinijo in Italijo. Vendar pa je italijanska vlada izjavila, da protestne note v trenutnem položaju ne bi mogla sprejeti. Zato je bilo sporazumno določeno, da se Francija samo pridruži koraku, ki ga je večerja storila v tem smislu se angleška vlada.

Ta diplomatski korak v Rimu je imel še svoje ugodne posledice. Danes je italijanska vlada imenovala dva italijanska razsodnika v arbitražno razsodišče, ki je določeno za medsebojne spore po pogodbi med Abesinijo in Italijo 1. 1923.

Zastoj pogajanj Dunaj-Praga

Dunaj, 14. maja. AA. Listi poročajo, da so trgovinska pogajanja med Avstrijo in Češkoslovaško zastala v tolikšni meri, da je avstrijsko trgovinsko ministrstvo pozvalo svoje odposlance, naj zapuste Prago.

Turčija utrdi Dardanele

London, 14. maja. c. Današnji časopisi prinašajo iz Bukarešte vest, da bo turška vlada v prihodnjih dneh odpovedala določbe svetovnega in lausanskega mira, ki ji preprečujejo, da bi utrdila Dardanele. Turčija zahteva, da morajo priti Dardanele takoj pod njeno neomejeno suverenost.

Dampierre pri knezu-namestniku

Belgrad, 14. maja. AA. Nj. Vis. knez-namestnik je v navzočnosti predsednika vlade in zunanjega ministra Bogoljuba Jevtiča sprejel danes ob 12. v starem dvoru v svečano avdienco novega poslanika francoske republike na našem dvoru g. Dampierre. Pri tej priliki je poslanik izročil svoja akredicijska pisma. Po predaji teh pisem se je Nj. Vis. knez-namestnik nekaj časa razgovarjal z novim francoskim poslanikom, ki je prišel na dvor v spremstvu svetnika poslanštva Knobela in vojaškega atašee Bethouarda.

Odličen gost iz Prage

Gosp. Strakaty, urednik Kramářovih »Narodnih Listov« v Pragi, se mudi te dni v Ljubljani. Predsednik češkojugoslovanske lige g. dr. Stare in njegova gospa sta ob tej priliki priredila v svojih prostorih čajanko, na katero je bilo poleg g. konzula ing. Ševčeka in gospe dr. Majaronove, senatorja dr. Gregorina, g. dr. Laha, slikarja Vavpotiča, povabljenih še več drugih prijateljev češkega naroda, zlasti jugo-češkega akademika krožka. Želim, da bi se g. urednik Strakaty, ki poroča v čeških listih o slovenskih kulturnih zadevah, dobro počutil med nami.

Akademski zbor v Belgradu

Belgrad, 14. maja. m. Pod vodstvom vseučiliškega profesorja ing. Viktorja Gostiše in artističnega vodje Francela Marolta so davi prispeli v Belgrad pevci Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane. Z železniške postaje so se odpeljali v Dijaški dom, kjer bodo imeli hrano in prenočišča. V teku dopoldneva so si ogledali stari dvor, jutri dopoldne pa bo sprejeta delegacija tega zbora pri pokrovitelju APZ Nj. Vel. kraljici Mariji. Jutri zvečer bodo v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze priredili naši pevci koncert narodnih pesmi, za katerega vlada v vseh tukajšnjih krogih veliko zanimanje. V četrtek se bo odpeljala delegacija APZ na Oplenac, kjer se bo poklonila spominu blagopojnega viteškega kralja Zedinitelja. V petek si bodo člani APZ ogledali dvor na Dedinju. Naslednjega dne bodo prisostvovali blagoslovitvi prapora v Dijaškemu domu. S pevcem prispel v Belgrad naš veliki mojster, profesor Matija Tome, katerega skladbe bo zbor izvajal.

Ljotičevci v uniformah

Belgrad, 14. maja. m. Znana nacionalna skupina Ljotičevcev namerava sedaj zbrati raztresene ude in jih po možnosti še bolj povezati med seboj. Prevladali so, kakor izgleda, nad zmernimi krogi skrajno nacionalni elementi. V potrditev tega se tudi omenja sklep vodstva te organizacije, da se za članstvo vpeljejo posebne uniforme ter da je treba članstvo razgibati za večjo borbenost.

Veliki Belgrad - manjši

Belgrad, 14. maja. m. Z jutrišnjim dnem bodo stopile v veljavo spremembe in dopolnila zakona o področju poljavarstva mesta Belgrada ter bo 13 kmečkih občin prenehalo biti sestavni del mesta Belgrada. Od jutrišnjega dne pa ostane v sestavi Belgrada samo Zemun ter bo število prebivalstva po zadnji statistiki iz l. 1931 padlo na 262.849.

Zagreb, vremenska napoved. Zmerno hladno.

Veliko nas je, ki si večkrat čez dan zaželimo požirek kave. Toda na cesti, na sprehodu, na železnici — kako tedaj? Vzemite s seboj savite Kavite, mlečne čokolade s kavinim okusom! — Košček Kavite zaleže mnogo več kot skodelica kave. Kavita ni samo okusna slaščica, temveč tudi radi lahko prebavnih in redilnih snovi izborne in tečna prehrana.

Rop pri belem dnevu

Ljubljanska kriminalna kronika zadnjega časa kaže, da jevarna varnost v Ljubljani čedalje bolj peša. Zdi se, da se je v mestu na delu dobro organizirana topla, ki se je priključila bogve odkod in ki sistematično uprizarja predrzne zločinske podvige.

Okrog 3 popoldne sta stopila v manufakturno trgovino g. Ivanke Tomšičeve na Sv. Petra cesti 36 dva mlajša človeka, eden v skoraj novi elegantni modrikasti obleki, drugi v nekoliko ponošeni. Gospa Tomšičeva je bila sama v trgovini. Neznanka sta zaželela srajce. Gospa jima je takoj prinesla karion srajc, ki sta jih začela ogledovati. Čez nekaj časa se je oglašil eden od njiju, češ, naj gospa prinese finejše srajce, ker je zdaj pomlad. Ko je odšla po naročeno, je gospa opazila, da je eden pograbil iz kariona nekaj srajc, jih zvil in pobasal za suknjč. Ko je prinesla željene srajce na prodajalno mizo, je pobarala tatu, kaj misli s tistim, kar je spravljal pod suknjč. V tem trenutku je skočil drugi k vratom, planil ven, zaprl za seboj vrata in jih tiščal. Gospa se je zagnala proti vratom in posrečilo se ji je, da jih je odprla. Prvi tat je zbežal. Začela je klicati stražnika, vendar ni bilo nikogar blizu. Tudi mimoidoči niso slišali klicev. Med klicanjem je gospa za trenutek spustila ključke, kar je izrazil zaprti tat. Pahnal je gospo po tleh in zbežal.

Vlomi v Soteski

Novo mesto, 14. maja.

V noč od 13. na 14. maja malo pred polnočjo je bil izvršen v pisarno žage v Soteski, ki je last nekada Karla Auersperga, vlom. Na žagi, ki se nahaja s pisarniškim poslopjem na desni strani Krke vrši sicer graščinski logar nočno službo. Vlomilci so vzeli s skladišča pred pisarno močan tram in z njim vdrl v oknu pisarne mrežo z okvirjem vred. Skozi odprtino so zlezli v pisarno in tam pobrali veliko predmetov. Velike železne blaginje niso imeli časa odpreti, pač pa so odnesli 90 Din, ki jih je imel logar spravljene v predalu. Vlom se je moral izvršiti z veliko naglico, kajti nočni čuvaj se je vrnil z obhoda graščinskih poslopij čez most že čez 20 minut.

V isti noči, preden so izvršili vlomilci vlom v graščinsko pisarno pri žagi, so obiskali hišo soteskega župnika. Vlomilci so vdrli večna vrata, toda našli so vso hišo prazno in razen poškodb na vratih, niso napravili nobene škode.

Nov parnik

Split, 14. maja. AA. V Benetke je prispela skupina mornarjev, ki se ima vkrcati na naš parnik »Princesa Olga«. Parnik prispe sredi maja. Krstili ga bodo 31. t. m. Istega dne odpluje »Princesa Olga« na svoje prvo potovanje v Aleksandrijo. Vožnja bo trajala 93 ur. Parnik bo vzdrževal novo redno paroplovno zvezo med Jugoslavijo, Palestino in Egiptom.

Novo jezero

Sarajevo, 14. maja. AA. Kakor pripovedujejo naši planinci, je kakih 40 km od Kalinovika reka Neretva napravila v hribovitom kraju veliko jezero. Računajo, da je novo jezero nastalo zaradi pomika tal, dolge okoli 3 km. Posebna komisija proučuje to novo veliko jezero in bo podala o svojih dognanjih podrobno poročilo.

Osebnost

Belgrad, 14. maja. Za profesorja osme skupine na realni gimnaziji v Kočevju je postavljen g. Ivan Kumer. Zuplentni pripravnik te gimnazije.

Pismo iz Bukarešte O konferenci Balkanske zveze

Bukarešta, 11. maja.

Nad sto časnikarjev z Balkana, iz druge Evrope in tudi iz Amerike že nekaj pomenil Balkanski sporazum, opri na Malo zvezo, se torej uveljavlja. Da si je Paul-Boncour za svoj obisk romunjski prestolnici izbral samo slučajno dneve zasedanja stalnega sveta Balkanskega sporazuma in da je samo slučajno prisostvoval strumni vojaški paradi tik za aktivnim zunanjimi ministri, bo tudi nekaj pomenilo.

Ker imamo navado, da sami podcenjujemo svoj političen vpliv, svoje politično delo — svoj kulturni pomen navadno precenjujemo, bo pač prav, da se pogledamo v zrcalu drugih, ki lažje objektivno cenijo naše postojanje v tej veliki igri za bodočnost Balkana in Evrope. Ko nam je snoci g. Titulescu po prvem sestanku zunanjih ministrov s svojo znano mahodravostjo in prešernostjo govoril o prisrčnosti med predstavniki Balkanskega sporazuma, vendar nismo mogli videti v njegovih besedah samo špansko steno diplomatske prevdarnosti, za katero se morda skriva nekaj drugega. Tudi naš zunanji minister g. Jevtič je v zasebnem razgovoru pokazal na isto potezo diplomatskih razgovorov na konferenci. Nikakega dvoma ni, da politična in gospodarska premoč velesil in njihova težnja za nadvlado, ki se čedalje bolj čuti, čim bolj se vpliv Zveze narodov slabši, ustvarja med manjšimi državami interesno skupnost. Ta je zadobila konkretno obliko v Mali zvezi in Balkanskem sporazumu. Minil je čas, ko so bile majhne države prisiljene, da kakor piščeta tekajo vsaka za drugo koldajo, ki je puščala za seboj kvečjemu luskinke, ne pa materinsko omehčane zrna. Če si poleg tega še stojita nasproti dve majhni državi, ki v preteklosti nista imeli večjih sporov, kakor sta n. pr. Jugoslavija in Romunija, potem lahko tudi diplomatom verjamemo, da so njuni odnosi prisrčni. V Romuniji sami se prepričajo, da so vezi med Romunijo in Jugoslavijo res mnogo bolj prijateljski, kakor splošno mislimo. Romunsko romanstvo ni temu prijateljstvu prav nič v napotje in tudi ne ruši solidarnosti Male zveze, kakor niso mogli Italijani nanje postaviti podlage za svoje diplomatske akcije. V ostalem ti vsak znak po romunskih tleh priča, da žive Romuni v slovenskem »morju«; jezik, krajevna imena in narodne noše govore o skupni preteklosti Romunov in Slovanov.

Glede naših odnosov do Turčije je znano, da je Belgrad v dobrih zvezah z Ankaro; gosti obiski turškega zunanjega ministra v naši prestolnici imajo pač določeno ozadje. Jugoslavija uživa v Ankari ugled močne države. Grčija nam je hvaležna za moralno pomoč v času revolucije; ta hvaležnost se kaže tudi na tej konferenci. Jugoslavija danes veže s svojo politiko na Balkanu ostale tri države Balkanskega sporazuma in lahko blazi morebitne trenja, ki bi se pojavila med njimi.

Bukarešta je roditelj Stresa, čeprav gre obenem tudi za redno zasedanje stalnega sveta Balkanskega sporazuma. — Pri velikih državah je prišlo v modo, da se posvetujejo in sklepajo izven okvirja Zveze narodov, iz pakta štirih (Anglija-Francija-Nemčija-Italija), ki so ga male države v svojo silo trgale, nastaja pakt treh. Male države postavljajo radi pred dovršena dejstva. Pravijo, da je takšno dovršeno dejstvo tudi domenek v Stresi, naj se prizadele države glede zahteve Avstrije, Madjarske in Bolgarije po oborožitvi same s temi sporazumejo; z njimi naj se pogodijo v dvostranskih (bilateralnih) pogodbah. Države Male zveze in Balkanskega sporazuma nočejo ostati osamljene nasproti temu vprašanju, ki je nastalo kot posledica nemške oborožitve in pojeptanja versajške pogodbe. V Bukarešti nikdo ne prikriva drugega »dovršujočega« dejstva, da se omenjene tri države tudi že oborožujejo. Kaj naj tore države Balkanskega sporazuma, da se obvarujejo nadaljnjih presenečenj? Kaj naj stori Mala zveza sama? Možni sta samo dve rešitvi: Ali Balkanski sporazum in Mala zveza odklonita apriori vsako raznavljanje z Avstrijo, Madjarsko in Bolgarijo in računata z dejstvom tajnega oboroževanja ali pa se s temi državami dogovorita glede meje nove oborožitve in to oboroževanje tudi nadzorujeta.

Ze na prvem sestanku zunanjih ministrov Balkanskega sporazuma so razpravljali o vseh teh kočljivih in konkretnih vprašanjih. Žalibog ne gre za platonične probleme. Gre za denar, gre za propel ali propast evropskega gospodarstva in tudi evropske kulture. Oboroževanje žre milijarde, oboroževanje nasprotnika izjave oboroževanje sosedu je varnostnih razlogov. Ze ukinitvev reparacij je moral plačati mali človek. Uradnik v malih državah, ki ne bodo še stoletja dosegli takšnega življenjskega standarda, kakor ga ima promakana Nemčija.

Lahko bi bilo vsem priznati pravico, da se oborožujejo po svoji volji, ko bi bila dana jamstva, da bi svoje tanke in topove rabili samo za vojaške parade, ne pa, da jih v svojem privzgojenem in pospevanem občutku ponižanja in zgubljenosti vojske obrnejo proti sosedom ob prvi priložnosti. A kdo more dati danes to jamstvo? Ali bi ne bilo bolje za vse človeštvo in za prizadete države same, ko bi bili ustavili oboroževanje na točki, kakor je bilo, preden se je Nemčija pričela oboroževati, in da bi se pozneje, ko bi izginila nevarnost maščevanja, tudi druge države razorožile? Ali ni bila za povojno nemško gospodarstvo prava sreča, da se Nemčija ni smela oborožiti? Kaj si lahko obetajo razvrane finance naših sosedov od oboroževanja?

Tako bi govoril človeštva razum, a v resnici odločajo danes strasti. Mladini, posebej nemu življenju, stiska danes svet v roke orožje, znamenje smrti. Občutek tega kontrasta te nikjer tako ne obide, kakor v deželi življenja — v Romuniji. Balkanski sporazum in Mala zveza žalibog ne moreta filozofirati, tudi v Bukarešti ne, ako niso avstrijski, madjarski in italijanski odposlanci niti v Benetkah ... Kako si g. Mussolini s svojimi stari prijatelji zamislja podonavski sporazum? Ako se je on posvetoval najprej s svojimi ožjimi prijatelji, je pač naravno, da se tudi drugi ožji prijatelji dogovorijo najprej med seboj. Na hodnikih zunanje ministrstva, kjer zaseda Balkanski sporazum, pripovedujejo, da se še junija sestane Mala zveza v Belgradu na posvet o nadaljnjem ravnanju glede avstrijskih in italijanskih zahtev, glede habsburskega vprašanja in morebitne konference v Rimu o podonavskem paktu. V tej zvezi je treba opozoriti na izjavo, ki jo je dal g. Jevtič takoj po svojem prihodu v Bukarešto. Ko je naš zunanji minister in ministrski predsednik tudi ob tej priložnosti poudaril, da bodo male države pri vseh mednarodnih pogajanjih varovale svoje narodne interese, je vidno podčrtal našo rezerviranost.

Dr. L. Be.

Avstrija zaniha regentstvo

Belgrad, 14. maja. AA. Poslaništvo avstrijske republike nas je zaprosilo za tole objavo:

Del jugoslovanskega tiska je prinesel vest iz Bukarešte, da se je sestanek Balkanske zveze podaljšal glede na nekatera poročila političnega značaja, ki so prišla iz inozemstva, med drugim zaradi poročila, da obstoji namen za uvedbo regentstva.

Avstrijsko poslaništvo obvešča, da je ta poslednja vest, ki se je v ostalem že večkrat pojavila v določenih presledkih, popolnoma neutemeljena in da se za njo akcija je poskus neklih političnih krogov, da bi glede na skorajšnjo konferenco v Rimu, ovirali potek razgovorov o podonavskem paktu.

Ruska vojska skozi Romunijo

Bukarešta, 14. maja. SE. K včerajšnjemu poročilu o sklepih bukarške konference je treba dodati še to, da bi bilo vprašanje prehoda ruskih vojaških čet čez romunsko ozemlje predmet dolgih razgovorov med državniki. Češkoslovaško-sovjetski pomožni pakt bo v najkrajšem času podpisan, a je takorekoč brez pomena, ako Romunija ne dovoli ruski vojski, da v primeru potrebe pride na pomoč zavezniški Češkoslovaški. Poljska namreč tega prehoda ni dovolila in ga ne bo. Turčija je topleto zagovarjala ruski predlog in menda je Titulescu, potem ko je bil pri kralju, ki mu je rasodel potek pogajanj, končno na to pristal. Vsaj v političnih in časnikarskih krogih se je ta vest uporno vzdrževala. Nasprotno pa niti Jugoslavija niti Grčija nista kazali istega toplote razpoloženja in vse evire za sodelovanje med vsemi državami Male zveze in Balkanskega sporazuma s sovjetsko Rusijo še davno niso odstranjene. Slika se je, da bo prevzel posredovalno vlogo dr. Beneš, ki pa je na vprašanje časnikarjev odločno odgovoril, da nima nobene posredovalne vloge. Ta demanti je sveda vreden toliko, kolikor je pač vreden.

V zvezi s podonavskim paktom se je nadalje raznesla vest, da sta francoska in italijanska vlada zadnje dni posredovali pri prizadetih državah za hitre rešitve madjarsko-jugoslovanskega spora, ki je nastal po marseljskem zločinu, ko se sestane svet Zveze narodov dne 20. majnika in pride ta predmet na dnevi red. O tem se bo jugoslovanski ministrski predsednik Jevtič osebnostno razgovarjal na svojem sestanku s Suviehem v Benetkah, na potu gredo v Zeneva.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Priprave belgrajskih Slovencev

Belgrad, 13. maja. Kakor povsod drugod vlada tudi med tukajšnjimi katoličani veliko zanimanje za evharistični kongres v Ljubljani. Posebno belgrajski katoliški Slovenci se na vso moč trudijo, da bi dosegli, da bi odšlo od tu čimveč vernikov na kongres. Tako Prosvetno društvo kakor tudi organizacija naših deklet »Slomškova družina« živahno agitirata za čim lepšo udeležbo. Po dosedanjih prijavah sodeč bo vseh udeležencev par sto, ki se bodo pripeljali v Ljubljano s posebnim vlakom. Tozadevno organizacijo je prevzel »Putnik«. Vlak bo vozil iz Belgrada 28. junija ob 5 zjutraj ter bo prišel v Ljubljano okoli 15. Tako bo tudi tukajšnjim vernikom omogočena udeležba pri slavnostnem sprejemu posebnega odposlanca sv. očeta, kardinala Ilonda. Zatem se bodo belgrajski katoličani udeležili vseh evharističnih prireditev v dneh 29. in 30. junija, naslednjega dne, 1. julija, bodo pa poročali k Mariji Pomagaj na Brezje. Vlak bo odpeljal iz Ljubljane ob 6 zjutraj ter bo na postaji Otoče čakal na povratek romarjev z Brezja in jih bo nato odpeljal na Bled. Od devetih do polne dobe časa dovolj, da si bodo vsi lahko razgledali biser naše Slovenije. Odhod z Bleda je predviden ob 13. iz Ljubljane proti Belgradu pa ob 14. Se pred polnočjo istega dne bomo zopet vsi doma v Belgradu. Vožnja od Belgrada do Bleda in nazaj stane samo 160 Din. Je tako nizka, da jo bo skoraj vsak lahko zmogel ter bi bila velika škoda opustiti tako ugodno priliko ter ne oditi na največjo versko prireditev jugoslovanskih katoličanov, kar jih je dosedaj še sploh bilo v naši državi. Za Slovence, ki se še niso prijavili, je najbolje, tako jim tudi svetujemo, da takoj prijavijo svojo udeležbo Prosvetnemu društvu v Krnski ulici. G. Tomaža Ulago bo vedno vsak lahko našel, da bomo na ta

način imeli skupna mesta v vlaku. Čas za prijavo je najkasneje do 15. junija. Zato so se pa sedaj podali vsi še krepkeje na delo, da nas bo prišlo čim več na kongres v Ljubljano. Že sedaj je iz prijav razvidno, da bo prišla na kongres močna skupina naših deklet, če bo pa količjak mogoče, bo G. Tomaž Ulaga pripeljal tudi skupino tukajšnjih slovenskih šolarjev.

Bosenski katoličani pridejo s svojim nadškofo

Sarajevo, 13. maja. Vrhbosenski nadškof prevz. g. dr. Ivan Šariš je te dni prejel od ljublj. škofa dr. Rožmana vabilo na II. evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani. Nadškof dr. Šariš je odgovoril škofu dr. Rožmanu, da s posebno zadovoljnostjo sprejema njegovo vabilo in da se bo osebno udeležil verske slovesnosti bratov Slovencev. Ob tej priliki se je Vaš dopisnik obrnil do nadškofa g. dr. Šariša, ki mu je izjavil: »Z največjim veseljem sem sprejel vabilo prevz. škofa g. dr. Rožmana. Jaz se bom od srca rad odzval njegovemu vabilu in se bom osebno udeležil velikega slavlja naših dragih bratov Slovencev. Hrvati in Slovenci se moramo vedno iskreno in bratovsko podpirati. Usoda nam je namenila ista pota. Božja previdnost nam je dala možnost, da v skupni sveti veri krepimo moči življenja in da pod okriljem sv. Evharistije uživamo vse časne in večne dobrine. Upam, da bo moj obisk Ljubljani, beli in dragi Ljubljani, središču vseh Slovencev, samo še bolj okrepil skupne in že obstoječe vezi med Hrvati in Slovenci.«

Kakor sem poučen, se bo iz Bosne in Hercegovine, posebno iz Sarajeva, udeležilo mnogo vernikov evharističnega kongresa v Ljubljani.

Jubilej usmiljenih sester v Kamniku

Kamnik, 14. maja. Pred 40 leti, v maju 1895, takoj po potresu, je Kamnik sprejel v svojo sredo tri redovnice, ki so prišle iz Zagreba. Med temi tremi je bila tudi č. s. Katalicija, ki je še danes v Kamniku in kljub visoki starosti požrtvovalno streže bolnikom.

Gotovo bo zanimalo sedanjí kamniški rod, kako je prišlo do naselitve usmiljenih sester v Kamniku. Znani pok. kamniški trgovec Ivan Murnik, kjer je danes Stigarskeje trgovina, je bil v svaštvi s s. Filomeno Massi, poznejšo prednico v Kamniku. Ta mu je izrazila željo, da bi rade imele tudi na Slovenskem kako postojanko. Ker Murnik ni imel otrok, je obljubil, da bo sam to izpeljal. Prepustil jim je posestvo za Mlinščico, nakupil nekaj zemljišč in jim podaril hišo na Šutni, ter poklical v Kamnik redovnice z namenom, da bodo stregle bolnikom po družinah in skrbale za vzgojo otrok, zlasti za zanemarjeno dečo.

Kamničani so prve redovnice zelo lepo sprejeli. Na kolodvoru jih je pričakovalo prebivalstvo, takratni dekan in častni kanonik Oblak, kaplan Janez Kalan, občinski odbor itd. Po sprejemu na postaji so šli v cerkev na Šutni, kjer je bil blagoslov in zahvalna pesem. Pri pomimo pa tudi, da niso vsi kamničani tako prijazno sprejeli redovnice. Tri leta so imele največje težave za obstoj, in poskušalo se je vse mogoče, da preprečijo njih delovanje. Ako pa gledamo nazaj, vidimo, da je Bog blagoslovil njihovo delo in prejšnji nasprotniki so jim postali naklonjeni in celo prvi poslali svoje

otroke v njihove ustanove: otroški vrtec in dnevno zavetišče.

Danes imajo Usmiljene sestre v Kamniku štiri ustanove in sicer: Otroški vrtec, dnevno zavetišče, penzionat in poleg tega še oskrbujejo mestno siromašnico.

V otroškem vrtcu imajo sedaj okrog 30 otrok, prav toliko v zavetišču, kamor sprejemajo šolske deklice v celotno oskrbo proti malenkostni odškodnini. Koliko odličnih mož in kamniških dam je zajemalo prvo učenost pri sestrah in kateri, bi bilo prav zanimivo naštevati.

Dnevno prejemajo pri sestrah siromaki in brezposelni brezplačno hrano, vsak dan okrog 30. Tudi vsa leta perejo cerkveno perilo za vse cerkve v kamn. okolici. Glavno njihovo opravilo pa je največje delo ljubezni: že 40 let strežejo bolnikom po kamniških družinah, pa za vse to delo še niso nikdar predložile najmanjšega računa.

Zadnja leta so ustanovile penzionat za stare in onemogle žene. Upamo pa, da s tem razvoj njihovega delovanja v blagor meščanstvu in rewežem še ni končan.

V nedeljo priredijo v Kamniškem domu ob 4 popoldne njihovi gojenci proslavo 40-letnice njihovega zavetišča in otroškega vrtca. Vstopnine ni, pač pa se sprejemajo prostovoljni prispevki za popravilo njihove kapelice.

Zavodu usmiljenih sester v Kamniku želimo za bodočnost čim lepšega razvoja. Vsa poštena kamniška javnost jim je za njihovo delo hvaležna, poplača pa naj jim dobrotni Bog.

Celje v luči tujskega prometa

Celje, 14. maja.

V ponedeljek zvečer je imelo v spodnjih prostorih Narodnega doma redni občni zbor za povzdigo Celja in okolice najvažnejše celjsko društvo, namreč Olepševalno in tujsko-prometno društvo. Občnega zbora te organizacije se je poleg odbornikov in nekaterih zastopnikov mestne občine celjske in Olepševalnega društva udeležilo le malenkostno število Celjanov.

Zborovanje je vodil predsednik, magistratni direktor g. Šubic, ki je podal zelo lepo in izčrpno sliko o Celju z ozirom na gibanje tujskega prometa. Predvsem se je spominjal smrti pokojnega kralja in društvenih članov, ki so umrli od zadnjega občnega zbora. Nato je izrekel zahvalo društvu in njegovim dobrotnikom, predvsem mestni občini celjski ter mariborski in ljubljanski Tujsko-prometni zvezi. V svojem izčrpnem referatu je nato predsednik poročal, kaj bi bilo treba vse storiti za olepšanje mesta in okolice, da bi privabili čimveč tujcev, posebno v poletni sezoni. Glede olepšanja je društvo storilo tudi v zadnji dobi v polni meri svojo nalogo, v kolikor so mu dopuščala denarna sredstva. Rešitve čaka predvsem Vrazov trg, katerega bodo začeli urejevati takoj, ko bodo na razpolago potrebna denarna sredstva. Nato je predsednik podal izčrpno poročilo o važnosti tujskega prometa za naše narodno gospodarstvo s posebnim ozirom na dravsko banovino, specijelno bivšo mariborsko oblast. Celje in Logarsko dolino. Naraščanje tujcev in s tem povišanje finančnega efekta jasno dokazuje, da se je v zadnjih letih pri nas na tem polju že mnogo storilo, vendar v primeru z drugimi državami še vedno premalo. Ma se povzdigne čimbolj turizem v naših krajih, je treba začeti s širokopotezno propagando. Dosedaj sta izšli o Celju dve propagandni brošuri. Mnogo so si prizadevali različni krogi, da bi se priznal Celju značaj klimatskega kraja, kar se pa ni moglo doseči, ker manjkajo našemu mestu vsi potrebni predpogoji. Da se nudi tujcem čimveč ugodnosti, imamo tudi v Celju Tujsko-prometno pisarno pred kolodvorom, ki je prešla l. 1932. v last mariborske Tujsko-prometne zveze. Glede gibanja tujskega prometa so se napravili potrebni koraki pri predstojništvu mestne policije, da se bo v bodoče statistika o obisku tujcev sestavljala z drugačnih vidikov, da bo razvidno, koliko tujcev obišče Celje res iz zgolj tujsko-prometnih vidikov. Obisk tujcev v Celju je majhen in gotovo še manjši, kot je bil pred vojno. Zato je dolžnost vseh merodajnih oblasti in korporacij, da posvečajo tej važni panogi našega narodnega gospodarstva čim večjo pažnjo in pozornost.

Predsednik je obširno razpravljal o nujnih korakih, ki jih je treba napraviti, da se povzdigne število tujcev. Če danes pogledamo v našem mestu samo nekatere naprave, vidimo, da še daleč zaostajajo za drugimi tujsko-prometnimi kraji. Tako nimamo n. pr. v Celju nobenega hotela z mrzlo in toplo tekočo vodo ter centralno kurjavo. Parno in kadno kopališče niti od daleč ne odgovarja tujsko-prometnemu mestu. Ceste in ulice so sicer v mestu v vzornem redu, drugače je s tem v okolici. Urediti je treba vse čakalnice na postaji, kjer manjka tudi umivalnica. Tujcem je treba nuditi vse udobnosti pri telefonskem prometu; v dobi sezone naj bi se uvedla celonočna telefonska služba. Prav tako je treba odstraniti razne pomankljivosti v poštnem posloppju v oddelku za denar in pisemski promet. V posloppju okrožnega sodišča, kjer se nahaja dvorana z znamenitim celjskim stropom, naj se izmenja pohištvo. Celje potrebuje tudi javnih električnih ur. Da privabimo čim več tujcev, je treba takoj pristopiti k izgraditvi modernega kopališča na levem bregu Savinje. Da dosedanja kopališča na Savinji nikakor ne zadostujejo, govori najzgovorneje dejstvo, da so bila zgrajena že leta 1871!

Za obširnim predsednikovim referatom je poročal še gospodar g. Rihteršič o izvršenih nasedih in urejenih potih. G. Rihteršič je podal tudi tajniško poročilo.

O stanju blagajne je poročal g. Lečnik. Od zadnjega občnega zbora je imelo društvo 293,941 Din 30 par dohodkov in prav toliko stroškov. Članov šteje društvo 189 in je število skoraj za 100 manjše, kakor je bilo prej. V imenu mariborske Tujsko-prometne zveze je pozdravil zborovanje njen podpravitelj g. Pfeifer, ki je tudi poročal v imenu revizorjev in predlagal celokupnemu odboru absolutorij, blagajniku z zahvalo. O delu mestne občine za povzdig tujskega prometa v Celju je govoril g. mag. Posavec. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem stari odbor, na novo je vstopil drogerist g. Kramar. Odbor se je konstituiral naslednje: preds. g. Šubic, podpreds. g. Natek, tajnik in gospodar g. Rihteršič, blagajnik g. Lečnik, odborniki gg. Mihelič, Kramar, Posavec in ga. Kalanova in Turnškova. Pregledovalca računov: gg. Pfeifer in Šmid.

Jesenice

Vandalizem. Zopet so se pojavili skrunilci grobov, ki brezobzirno uničujejo cvetlice, katere so svoji z vso ljubozno posadili svojim rajnikom. V več slučajih gre za dragocene cvetlice, katere je bilo treba nabaviti pri vrtnarjih. Skoraj ni verjeti, da bi to delali otroci, pač pa gotovi odrasli ljudje, kateri imajo veselje s tem, da žaloste svojega bližnjega, kajti, vsakdo si lahko sam predstavlja, kako je pri srazu a. gr. hčerki, ki pride na grob svojih

Otroško lahko je prati z

ALBUS-terpentinovim milom.
Obilna pena ALBUS-mila, v spojitvi z močno nesnago razkrajajočim terpentinom naredi, da je pranje z ALBUS-terpentinovim milom otroško lahko.

Smrtna nesreča pri gradnji mostu

Litija, 14. maja.

Kakor znano je začel litjski cestni odbor letos graditi lesen most na Savi (postaji), malo nižje ob brodu na reki Savi. Stavbna dela, v prvi vrsti betoniranje stebrov (joh), je prevzel ljubljanski stavbenik g. Josip Mison, tesarska dela pa domačin g. Ivan Golobar iz Smartna pri Litiji. Do sedaj so zgradili tri betonske podstavke, tesarska dela pa so bila izvršena že na prvi in drugi konstrukciji. Danes dopoldne so pod vodstvom tesarskega mojstra Golobarja pričeli delavci, 6 po številu, valiti čez že zgrajeni mostni konstrukciji težke hrastove klade, da povežejo in zgrade tretjo konstrukcijo. Ko so valili zadnji tram prek prve jobe — bilo je okoli pol 12 — se je nenkrat zrušila vsa lesena konstrukcija prve jobe. Konstrukcija je treščila v globino na savske skale. Težka konstrukcija je podrla pod sabo tri delavce in tesarskega mojstra Ivana Golobarja. Ivan Golobar je obležal pod težkimi trami, ki so mu stisnili prsni koš in ga nevarno ranili. Bil je v nezavešter ter je ob 12 umrl, ne da bi se poprej zavedel. Podelili so mu sv. poslednje olje. Ostali trije delavci so bili manj nevarno ranjeni ter so jih prenesli v Strusovo gostilno pri Brodu. Telefonično je bil poklican reševalni avto iz Ljubljane, ki je prišel že v eni uri. Odpeljal pa

je samo enega težje ranjenega delavca, namreč 31letnega Jožeta Pevca, doma iz St. Vida pri Stični, ostala dva delavca sta bila oddana v domačo oskrbo.

Dva delavca sta se rešila pred nesrečo s hitrim skokom na tla, nepoškodovan je ostal tudi ing. Röhl, ki je določen od strani banske uprave za pravilno izvrševanje del po potrjenih načrtih. Pokojni g. Ivan Golobar je bil sin daleč znane tesarskega mojstra g. Golobarja ter je bil star komaj 34 let. Bil je teoretično in praktično izvežban za svoj poklic, osebno pa je bil blag in miren značaj. Truplo bodo prepeljali na njegov dom ter bo pokopan na domačem pokopališču.

Stavbna škoda, ki jo je povzročila nesreča, znaša okoli 20.000 Din. Valed včerajšnjega dežja je Sava nekoliko narasla in je možno, da so se zaradi narasle vodne sile razrahljale vezi na lesenih konstrukcijah, vsled česar je prišlo do nesreče. Z reševalnim avtom se je pripeljal iz Ljubljane tudi stavbenik g. Mison sam, da ugotovi vzroke nesreče. Takoj jutri pride na lice mesta sodna komisija, ki bo proučila vzroke nesreče in ugotovila, koga zadene krivda o smrtni nesreči g. Golobarja.

Užaloščenim svojcem smrtno ponesrečenega g. Golobarja izrekamo naše sožalje. Naj mu sveti večna luč!

Drž. prometna žel. šola v Belgradu

Belgrad, 12. maja.

O tej važni šoli v naši državi je »Slovenec« že lani jeseni objavil krajše poročilo, ki je vzbudilo med slovenskimi starši in šolsko mladino splošno pozornost. O tej šoli smo lani objavili omenjeno poročilo tudi zaradi tega, ker je izgledalo, da slovenska šolska mladina za njo sploh več ne ve. Samo na ta način si je bilo mogoče razlagati dejstvo, da se je iz naših krajev vsako leto prijavljalo vedno manj kandidatov, zadnja leta samo po nekaj. Vsaj tako so izjavljali merodajni krogi. Če je temu res tako, potem bi bila dolžnost merodajnih činiteljev doma, da na to šolo opozore mladino, ki po večini vsa sila na univerze, že tam strada, po položnih izpitih pa čaka leta in leta na službe v še težjih okolnostih. V tej šoli pa prejemajo gojenci poleg oblike tudi dnevno državno podporo za vzdrževanje. Pouk traja dve leti, nato pa kandidat po položnem izpitu gotovo dobi mesto pri železnici. Državna prometna železniška šola je pa izredno važna tudi zaradi tega, ker jo mora absolvirati vsakdo, ki reflektira na državno službo pri železnici kot uradnik. Nihče več ne more biti nastavljen na železnici kot uradnik brez te šole. Zato nam ne more in ne sme biti vseeno, če se od Slovencev v to šolo prijavita vsako leto po dva do pet kandidatov.

Ker se je lani zaradi članka, objavljenega v »Slovenec« naknadno — seveda prepozno — prijavilo še nekaj kandidatov, opozarjamo vse tiste, ki se mislijo posvetiti železniški službi ter so zanj tudi sposobni, da je v zadnji številki »Službenih novih državnih prometnih ustanov« št. 10 z dne 1. maja t. l. objavljen natečaj za sprejem novih učencev v to šolo. Za šolsko leto 1935-36 bo sprejetih zopet 70 kandidatov (moških), ki morajo izpolnjevati sledeče pogoje:

1. da so dovršili najmanj sedem razredov gimnazije, realne gimnazije, realke ali trgovske akademije. Vse druge šole so izključene;
2. da so jugoslovanski državljani;
3. da so pravilno razviti in zdravi, da dobro vidijo in čujejo ter da razločujejo barve;
4. da položijo sprejemni izpit iz sledečih predmetov:

- a) iz srbohrvatskega in slovenskega jezika,
- b) aritmetike in geometrije in
- c) iz zemljepisa, splošnega, predvsem pa iz zemljepisa kraljevine Jugoslavije.

Gojenci te šole se izbirajo po natečaju. Prednost imajo odličnjaki. V šolo vstopijo po zdravniškem pregledu in položnem sprejemnem izpitu dne 1. septembra 1935 ter prejemajo na dan 30 dinarjev vzdrževalnine.

Prijave za natečaj se morajo poslati priporočeno na naslov: Državna prometna železniška šola, Beograd, Vojvode Mišića 2 najdlje do 1. avgusta t. l. z navedbo točnega naslova prosilca in najbližje železniške postaje. Vodstvo šole bo pregledalo vse prišlele prijave najkasneje do 20. avgusta t. l. ter bo poslalo kandidatom, ki bodo izpolnjevali vse pogoje, brezplačne karte za prihod v Belgrad. Kandidati, ki bodo odbiti, bodo prejeli brezplačne karte tudi za povratek domov.

Prijavi mora vsak kandidat priložiti tudi na sledeče originalne dokumente (prepiši so izključeni): 1. potrdilo o dovršeni šoli; 2. krstni list; 3. odobrenje staršev odnosno tutorjev, potrjeno od pristojne policijske oblasti, da se kandidat lahko piše v to šolo ter njihovo (staršev) in njegovo (kandidatovo) obvezo, ki se mora dobesedno glasiti tako, kakor je objavljena v natečaju. »Službene novine drž. prometnih ustanov«, št. 10, z dne 1. maja, stran 243; 4. potrdilo policijske oblasti o državljanstvu.

Kandidati, ki ne prihajajo v drž. prometno železniško šolo neposredno iz dosedanje šole, morajo priložiti poleg navedenih dokumentov tudi potrdilo policijske oblasti o tem, kje so bili, kaj so delali in kakšno je bilo njihovo obnašanje od dneva, ko so zapustili svojo šolo, do dne, ko so se prijavili za sprejem v prometno šolo.

Vse kandidate, ki se mislijo prijaviti za sprejem v to šolo, opozarjamo, da morajo striktno izpolnjevati vse pogoje, ker se prošnje, ki tem pogojem ne ustrezajo brezpogojno, zavračajo. Vse prošnje se morajo taksirati v smislu zakona o taksah. »Službene novine drž. prometnih ustanov« ima vsaka železniška postaja.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikov pri oo. jezuitih ima drevi ob 30 svoj redni sestanek s predavanjem p. Vrtovca. Pridite vsi! Prefekt.

Akademika akcija za izpolnitev univerze ima ob 17 sejo na Tehniki. Vsi odborniki!

Poizvedovanja

Izpuščena je bila od Glavnega trga 31 do glavnega kolodvora štamparska iz nika pod imenom Martin Mlakar, Ptuja, Dravstva 2. Nagledaj se naprosila, saj je lemoj prvi nagradni v upravi Slovencev.

staršev, pa najde vse opustošeno. Mar naj bo tudi na pokopališču že straža? — Tudi desko, na katero se pred kolodvorom naleplja »Slovenec«, so neki ponočnjaki polomili ter pometali za plot. Nekomu, ki sicer rad bere »Slovenca« zastoji, je očividno deska v napotje, ker to ni prvič, da je bilo izvršeno to dejanje, ki ni v čast Jeseničanom.

Evharistične šmarnice v Ljubljani

Slovenci se radi in s ponosom imenujemo Marijin narod, saj je res le malo narodov v Evropi, ki bi bili s tako globoko privrženostjo vdaní Materi božji, h kateri se zatekamo s prošnjo za pripomoč v vseh življenjskih položajih, v stiskah in skrbeh, pa tudi z zahvalo. Mnogo je dni v letu, ki jih goreče slavimo kot Marijine praznike, in mnogo je po slovi zemlji svetosti, ki so posvečeni naši najvišji zaščitnici. Mesec maj, ki je ves posvečen Mariji, je za Slovence redno eno samo praznovanje Marijine slave. Še bolj, kakor kdaj poprej, pa je stopilo v ospredje Marijino čestčenje v zadnjih letih, ko se je ves narod znašel v preminogih stiskah in ko bolj, kakor kdaj poprej potrebuje Marijine pomoči. Nikdar bolj, kakor prav sedaj, ni tako iskreno kipele iz naših prs tista priprosta, toda iz ljudskih bolečin iztrgana pesem: »Marija, k Tebi, uboge reve...«

Letošnji mesec maj pa je na Slovenskem še posebno važen. Ta mesec se Slovenci namreč pripravljamo na proslavo tiste velike skrivnosti, ki jo je prinesel človeštvu Marijin Sin in naš Gospod, presvete Evharistije. Zato so letošnje šmarnice v dvojnem pomenju: v Marijinem in v duhovni pripravi za evharistični kongres, ki je takorekoč že pred vratmi.

V Ljubljani more opazovalec z veseljem ugotoviti, kako se šmarnice udeležuje ves narod, vse mestno prebivalstvo, vsi sloji, vsi stanovi, otroci, mladina, resni možje, žene od prav malih deklic do sivolasih starih. Kadar se končajo, recimo pri kakšni župni cerkvi, šmarnice, se vsuže iz cerkve mogočna reka Marijinih čestilcev. Mnogi vneti čestilci prihajajo že uro in še več pred začetkom pobožnosti, samo, da si zagotovijo sedež. To velja zlasti za starejše ljudi. V cerkvah ogreva versko miselnost ljudi krasno petje dobrih pevskih — po navadi mešanih — zborov, ki jih vodijo spretni pevovodje in orglarji.

V stolnici so dvakrat na dan šmarnice: zjutraj ob pol 6 in zvečer ob 7. Mešani pevski zbor

© Sv. maša zadušnica za akademika Svetozarja Likarja bo v četrtek 16. maja pet minut pred pol 8 v frančiškanski cerkvi pri drugem oltarju desno.

© Evharistični kongres. Mladinski odsek ima danes že napovedano sejo ob 5 popoldne (takoj po pastoralni konferenci) v navadnem prostoru. Vsi člani se brez drugih vabil na to opozarjajo.

© Na dveh umetniških razstavah. Sedaj imamo v Ljubljani kar dve umetniški razstavi: Magoličev, ki je v Jakopičevem paviljonu, ter Malešev v Batini hiši v Selenburgovi ulici. Magolič in Maleš: dva umetnika in dvoje nasprotij, prvi soliden impresionist stare, dobro preizkušene šole, drugi še ves v odkrivanju novih možnosti izražanja. Magolič more že s ponosom pokazati na lepe uspehe svoje razstave. Njegov album, v katerega se podpisujejo obiskovalci razstave, ima že mnogo podpisov, med njimi mnogo odličnih ljubljanskih osebnosti. Kljub krizi, ki seveda ne dopušča takšnih uspehov, kakor jih je Magolič dosegel pred petimi leti, more biti stari mojster z obiskom občinstva kar zadovoljen, pa tudi s prodajo: saj je prodal že lepo vrsto svojih slik, ki se res podajo v vsak salon in sobo. Maleševa razstava je odprta komaj dva dni, pa more biti tudi Maleš zadovoljen s prvimi uspehi. Obiska je bilo pred sinočnim in včeraj obilo, saj ima prav nizko vstopnino. Zlasti je razveseljeval obisk dištvu. Torej se je mladina ponovno pričela zanimati za kaj drugega, kakor za nogomet, njeno zanimanje je seglo celo na umetniško polje. Nekaj svojih lepših del je Maleš tudi že prodal, tako slike »Franciškan pri šmarnicah«, »Mati z otrokom« in izvrstno »Levinjo«. Maleš je optimist in je prepričan, da to še ni vse in da bo njegova razstava prihodnje dni deležna še večjega obiska in da bodo njegova dela našla še več interesov. Obema umetnikoma, stariji Magoliču in mlademu neukrotljivcu Malešu želimo kar največ uspehov.

© Do 600 študentov vseh ljubljanskih srednjih in meščanskih šol bo nastopilo na veliki srednješolski evharistični akademiji v nedeljo 19. maja ob osmih zvečer v Unionu. Blizu sto dijakov in dijakinj sodeluje v slikovitih nastopih in dramatičnih prizorih. Okoli 500 dijakov in dijakinj nastopi kot pevcev in pevka v štirih zborih, dveh fantovskih, dveh dekliških. Nekaj dijakov pomnožuje polnoštevilni vojaški orkester. To je mogočen zbor sodelujočih srednješolske mladine. Na evhar. kongresu bo pelo na Stadionu mašo 500 pevcev, na evhar. akademiji bo pelo aklamacije 500 dijakov in dijakinj. Še drugo edinstveno svojstvo ima ta akademija. Sodelujoči dijaki s prav vseh ljubljanskih srednjih in meščanskih šol, iz vseh gimnazij, državnih in zasebnih, s trgovske akademije in tehniške srednje šole, s trgovske in me-

šolskih šol, državnih in zasebnih. To je v zgodovini našega verskega življenja menda prvič primer. Kdor hoče videti, kaj zmora mladina, naj pride v nedeljo gledat in poslušat. Spoznal bo, da študent zna in da raste evharističen rod.

© Da so Bolgari v resnici odlični pevci, smo se prepričali meseca marca, ko je obiskal moški zbor Rodina iz Sofije Ljubljano. V torek, dne 21. t. m. pride v Ljubljano drug bolgarski zbor, tokrat mešani zbor iz mesta Ruse ob Donavi. Bolgari imajo mnogo zborov, ki so obenem tudi cerkveni zbori. Mešani zbor iz Ruse, ki pride v Ljubljano je tudi cerkveni zbor in sicer pri katedrali sv. Trojice. Zbor vodi dirigent Sorokin, predsednik zbora pa je bolgarski sanitetni general Hitov, ki pripelje svoj zbor sam v Belgrad in Ljubljano. Koncert bo v Unionski dvorani. Sedeži od četrta dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

© Znaki zaščitnih sester. V nedeljskem »Slovenec« smo poročali o znakih, ki se pripravljajo za zaščitne sestre. Državna šola za zaščitne sestre nas prosi za objavo, da osnutek tega znaka še ni definitivno sprejet ter da je poleg prof. Severja izdelal več lepših osnutkov tudi ak. kipar France Gorše.

© Nesreča v Stritarjevi ulici. Včeraj je neki kolesar v Stritarjevi ulici podrl go. Romano Vasičev, upokojeno pošto uradnico, stanujočo na Starem trgu 4. Pri paden si je ponesrečenka zlomila levo roko. Reševalni avto jo je pripeljal v bolnišnico.

© Nužna prošnja do usmiljenih sre. Mladenci, ki je na tem, da v par tednih nastopi pokle po želji svojega srca, nužno potrebuje temu primerno praznično obleko, vrhnje in spodnje, pa tudi čevlji bi mu zelo prav prišli. Pojasnila daje Karitativna pisarna v Marijanišču.

© Vlomi za Bežigradom. V bežigradskem okraju in deloma tudi v Šiški se je zadnje dni pripetilo več malih vlomov, ki kažejo, da jih je izvršil eden in isti vlomilec. Tako je te dni ta vlomilec vlomil ponoči v vinotoč Marije Okornove v Aleševčevi ulici, odnesli pa je mogel le 30 Din. Hkrati pa je vlomil, nezadovoljen s prvim plenom, v vinotoč Marije Meserkove v isti ulici in odnesel 250 Din ter več festvin. V noči na včeraj pa je najbrž isti vlomilec vlomil v mesnico Ivana Müllerja v Janševi ulici ter odnesel 120 Din ter več mesa

Obiščite
Magoličev razstavo
Jakopičev paviljon

Od 9 do 18

Kulturni obzornik

Raoul Koczalski: Zemruda

Po svojem vrhuncu, ki ga je doživela opera v wagnerjanski romantični smeri in na katerem se je vzdrževala še v sledečih, iz te osnove rastočih in v odtlenke stopnjujočih se smerih, se je ta razvojnica črta upognila navzdol. V vseh novih iskanjih, kjer nastopajo nove sile, ki pomenjajo odklon od wagnerjanstva, pa tudi sploh od preteklih izraznih načinov, si opera ni zmožila postaviti enotnih prečiščenih tal, temveč se javlja le v konstruktivno manj pomembnih svojevrsnih izraznih oblikah v večji ali manjši učinkovitosti. Tako so vse sodobne operne umetnine sporadični pojavi, ki se bore ali za novo formo, ki je pa točasno še niso našle v enotni smeri (in je vprašanje, če jo sploh bodo), ali pa so eklektični pojavi, naslonjeni na pretekle dobrote preizkušene muzikalne sestavine opernih umetnin.

V ljubljanski operi je v zadnjih dneh doživela krstno predstavo opera poljskega skladatelja Koczalskega, z naslovom »Zemruda«. Ozadje, ki je sprožilo to dejstvo, je zaenkrat megleno. Nedvomno pa je temu mnogo pripomoglo tudi naše tipično občutje manjvrčnosti in iz tega nek občutek počasnosti, da smo prvi — zvezan z osebnimi ambicioznostjo, stopiti pred svet z novim odkritjem. Stara poteza! Toda vedeti moramo pri tem, da to novo ustvarjeno delo ne doprinese k razvoju operne umetnosti ničesar, da tudi s strogo umetniškega, stilno kritičnega vidika ni neuporabno. Da pa je pisano s krvjo naravnega muzika, ki poseduje tudi izredno znanja in ima zdrav občutek za to, kaj utegne roditi spontan uspeh pri občinstvu.

Koczalski je v bistvu romantik. In ker je ena tipičnih potez romantike poseganje za krajevnost in časovno oddaljenost in stremenje za predstavljajanjem nenavadnih motivov, je razumljivo, da je za svoje delo izbral orientalsko pravljico snov. Vsebi-

na je brez pravega izraza. Nakazan je osnovno le naradni motiv maševanja nad sovražno zlobo. Sicer pa je snov zgnetena v smislu trajne zunanje napetosti. Povezuje najbolj različne momente, ki zmoro po eni strani goditi očem in sloni na bajnosti scene, na razkošju oblačil, na groteski situacijah in kreacijskih oblik, ki pa slone po drugi strani na dramatskem dogajanju, ki ne zahteva od dojemalca nobene posebne aktivnosti in poglobljanja, temveč mu je na službo kot del naivnega življenja, ki mika brez ovinkov deloma z lahkotno segavostjo in grotesko, deloma s solzavo sentimentalnostjo. Zato zmoro tako povezan umetniški organizem vzbuditi pri poslušalstvu momentan in spontan učinek, a ne zapuščati nikakih globljih vtisov, ki bi utegnili človeku služiti kot duhovna hrana, tudi pozneje, ko je končni zastor zagrnil sceno.

Celotnost opere pa se kaže v dejstvu, da se s takšno dramatično snovjo dosledno drži tudi glasbena stran. V eni potezi je vsa ta glasbena snov zarisana z dojmom, da zasleduje ta bogati in lahko rečemo razkošni glasbeni svet v prvi vrsti le neposredno mikavnost in zunanje črtno učinkovitost brez posebnih globljih momentov, radi česar mu prihaja v prid vse, kar more dosežati ta namen. Pri ustvarjanju se je skladatelj zapeljal nekako avtohipnotično v svoj čisti čustveni svet, iz katerega je ustvarjal vso to glasbo iz neke pojavnosti, miselnostno začrtno le z ozirom na ambien in potek dramatične snovi, sicer pa brez kritične jasnosti. Vibracija čustva je bila vodnjak, iz katerega je črpal in prav zato je ta glasba zmožna neposredno razgibati čustva dojemalca po stari, že izrabljeni frazi »iz srca v srce«. Toda ob jasnejšem kritičnem pogledu se takoj pojavijo pomanjkljivosti. Radi omenjene kritične nejasnosti je skladatelj spontano pri ustvarjanju posegel krepko v zaklad svojih muzikalnih spominov in je zajeil iz njih nemško romantično osnovo; vanjo pa je izlil polno reminiscenc deloma iz italijanskega neoromantizma, iz ruskega naturalizma, iz neoromantičnih dognanj in celo iz novejših gibanj impresionizma in nove stvarno-

Mariborske vesti:

Za zdravje naših najmlajših

Pred otvoritvijo novega oddelka za dojenčke v Zdravstvenem domu

Maribor, 14. maja.

Zadnje mesece so se vršile v Zdravstvenem domu v Koroščevi ulici velike adaptacije. Zgradila se je obsežna veranda v višini prvega nadstropja, postavili so novo veliko sušilnico za perilo, ki jo zavod dosedaj ni imel, v notranjosti pa so se izvršile znatne preureditve. Prvo nadstropje se je popolnoma izpraznilo in se je upravna pisarna s stanovanji zaščitnih sester preselila v drugo nadstropje. Vsa ta dela so bila namenjena osnovanju novega oddelka mariborskega zdravstvenega doma — oddelka za dojenčke. Že svojočasno smo poročali, da se tak oddelak snuje. Sedaj so vse predpriprave že gotove in čaka se samo še, da bo banska uprava potrdila tozadeven pravilnik, nakar se bo izvršila otvoritev.

Novi oddelak bo zavzemal vse prvo nadstropje. V treh sobah stoji že malo snežno-bele posteljnice — opremljene z vsem potrebnim perilom. Dve sobi sta določeni za navadne male bolnike, tretja pa je namenjena za izolirnico. Zraven sob pa so še prostori za

Mariborski sabljači v Belgradu. V kratkem se bodo vršile v Belgradu pod pokroviteljstvom in osebnim vodstvom kneznamestnika Pavla tekme za državno prvenstvo v sabljanju. Mariborske barve bodo zastopali sabljači MASKA. Da se določijo boreci, se bodo vršile od danes naprej vsako sredo v maju od 20.—22. ure v klubskih prostorih na Trgu Svobode borbe za klubsko prvenstvo, ki so javne ter je dostop brezplačen.

Občina dobila posojilo. Pogajanja med mestno občino in Pokojniskim zavodom zaradi najetja 7 milijonskega posojila so se ugodno zaključila. S tem posojilom bo mestna občina zgradila novo šolsko poslopje v magdalenem predmestju, v katerem bo nameščena deška meščanska, dekliška ljudska šola in mladinsko zavetišče. Pogoji, pod katerimi se bo občini posojilo dalo, še niso določeni.

Vojni razpored. Letošnji obvezniški razpored se vrši v nedeljo, dne 19. maja na Teznu in sicer ob vsakem vremenu z začetkom ob 7. zjutraj ter traja nepretrgoma do 6. ure zvečer. Razglasitve se morajo udeležiti vsi vojaški obvezniški letnikov 1885—1913, ki so vojaško pristojni v Maribor ter bivajo v mestu ali neposredni okolici: Kamnici, Kosačih, Sv. Petru, Teznu, Radvanju in Studencih. Vsa obvezniška naj prinese s seboj vojaško knjižico. Izvzeti so: vsi obvezniški, ki stanujejo v mestu, pa vojaško niso pristojni v Maribor, vsi obvezniški, ki bivajo v širši okolici, rezervni častniki, duhovniki, začasnno in stalno nesposobni, težko bolni (zdravniško spričevalo) in zelo nužno zadržani (uradni dokaz). K razglasitvi morajo priti tudi vsi lastniki konj s komorskimi ispravami. Na Tezno in nazaj bodo vozili mestni avtobusi.

Najstarejši kajkavski rokopis — v Mariboru. Maribor se lahko ponaša z novo doslej neznanjo zgodovinsko posebnostjo — najstarejšim kajkavskim rokopisom. Pred leti je pridobil mariborski profesor dr. Sušnik prekmursko rokopisno pesmarico. Pročevalce Prekmurja prof. Vilko Novak je ugotovil, da izhaja pesmarica iz začetka 16. stoletja. (Sopil je nato v stike s kanonikom Barletom in vseučiliškim profesorjem Fancovom v Zagrebu. Po izjavi slednjega je pesmarica najstarejši kajkavski dokument. Pesmarica je last Zgodovinskega društva ter se nahaja v študijski knjižnici.

Smrtonosen udarec na želodec. 58-letni klepar Jakob Pahernik, ki nima stalnega bivališča, se je preteklo soboto v Mariboru opil ter se nato pijan zatekel v Zrakovec, kjer je naprosil posestnika Stefana Krajčnerja za prenočišče na hlevu. Dejal je, da mu je slabo, ker je med potjo padel ter se pobil na želodec. Pahernik je ostal potem na hlevu vso nedeljo, v ponedeljek zjutraj pa ga je našel posestnik že mrtvega. Udarec, ki ga je dobil pri padcu, mu je prizadel smrtonosno notranje poškodbe.

SSK Maraton. Tekači seniorji in juniorji se pozivajo, da se gotovo udeležijo skupnega sestanka v četrtek ob 20. na Livadi. Vsi in točno!

Kostanji padajo. V Maistrovi ulici so pričeli podirati še preostale kostanje. Tudi prebivalci Vrazove ulice težko čakajo, da

sestre, za zdravnico, skratka nekaka mala miniatura bolnišnica, ki nudi s svojo ljubko opremo nenavadno sliko. Manjkajo samo še mali bolniki, ki se bodo začeli sprejemati takoj, čim se bo oddelak otvoril. Vodila ga bo zdravnica gospa dr. Valjavčeva s pomočjo štirih zaščitnih sester. Na novo zgrajeni verandi se bo nahajalo sončno kopališče za malčke. Prostora bo za 20—25 otrok, sprejemali se bodo pa le lažje oboleli dojenčki, v glavnem radi motenj v prehrani. V prvi vrsti pa je novi oddelak namenjen socialno šibkim slojem, kjer je umrljivost med dojenčki zaradi nezadostne prehrane in nege zelo velika. Marsikatero mlado življenje se bo dalo v bodoče lažje rešiti, ker bodo na razpologo čisto druga sredstva, kakor dosedaj. Za novi oddelak je bilo lani določenih v proračunu 77.000 Din, letos pa so za enkrat ista sredstva v štirih dvanajstih do julija. Razmeroma se je torej z neznatnim denarjem ustvarilo veliko. Seveda pa tudi z novim oddelkom ne bo še rešeno pereče vprašanje posebne otroške bolnišnice, ki jo Maribor s svojim velikim zalednjem nužno potrebuje.

pridejo kostanji, ki senčijo njihova stanovanja, pod sekuro.

Skedenj v plamenih. V Selnici ob Dravi je zgorel skedenj, ki je last mariborskega primarija dr. Benčana. Ogenj je uničil tudi razne stroje in vozove ter je škoda 10.000 Din. Zažgali so potepuhi, ki so prenočevali na skedenju.

Tekstilni delavci snujejo svojo kolesarsko zvezo. Skoro vsak tekstilni delavec v Mariboru ima kolo in tako je tudi v drugih tekstilnih središčih. Mariborski tekstilni delavci snujejo sedaj posebno kolesarsko organizacijo, ki jo nameravajo raztegniti na področje vse Slovenije. Samo v Mariboru bi štela taka zveza nad 1000 kolesarjev.

Pobalini demontirajo stroje. Na Teznu stoji vrsta železniških strojev, ki čakajo, da pridejo v delavnice v svrhu demontaže. S teh strojev so zadnje čase zginili razni strojni deli in aparati. Ugotovilo se je, da pleni stroje tolpa mladih 12—14 letnih pobalinov, katere so sedaj orožniki izsledili. Fantje so prodajali demontirane strojne dele kot staro železo v mesto.

Celje

V dveh letih so se ponesrečili v planinah trije sošolci. Vse Celjane je globoko pretresla vest o tragični smrti akademika g. Svetozarja Likarja, ki se je v nedeljo smrtno ponesrečil na Turncu. Vsi, ki so poznali mirnega in resnega akademika, sočustvujejo s težko prizadeto družino sodnika upravnega sodišča v pokouju g. dr. Likarja. Zanimivo je, da so bili Likar, Gombač, ki se je pred kratkim ponesrečil v planinah, in Lečnik, ki se je ponesrečil v Julijskih Alpah pred dvema letoma, na celjski gimnaziji sošolci. Pač je izreden slučaj, da so planine zahtevale v dveh letih samo iz enega razreda tri žrtve.

Ljubljanska opera bo gostovala v celjskem gledališču na Vnebohod 30. maja in bo vpriporila ob 16. stolzejevo opereto Izgubljeni valček, ob 20. pa opero Štirje grobani. Gostovanje bo mogoče samo, če se občinstvo prijavi v takem številu, da bo gledališče polno. Obvezno rezerviranje sedežev se je pričelo včeraj in traja do vštete sobote 25. maja. Gledališki abonenti imajo do vštete sobote 18. maja pravico razpolagati s svojimi sedeži, sicer bodo vsi sedeži oddani drugim interesentom.

Cvetlični dan Drž. krajevnih zaščit deince mladine v Celju bo v soboto 18. maja. Prijatelji uboge mladine naj ne odklanjajo cvetlic, ki jih bodo prodajali po mestu in okolici v prid ubogi deci.

Pregled motornih vozil. V torek 21. maja bo ob 10 popoldne pri mestni garaži na Sp. Lanovžu pregled vseh motornih vozil iz Celja ter okrajev Celje, Gornji grad, Konjice, Šmarje pri Jelšah in Laško, ki pri dosedanjih letošnjih pregledih niso bili predstavljeni komisiji in tistih, ki so bila naknadno prijavljena.

Redno javno cepljenje zoper koze v občini Celje-okolica bo jutri, v četrtek, in v petek ob 3 popoldne v občinski posvetovalnici na Bregu.

Pogodbeni poštarji so zborovali. V nedeljo so zborovali v Celju pogodbeni poštarji iz bivše mariborske oblasti. Zborovanja je se udeležilo okrog 20 članov in so bili storjeni potrebni sklepi, da se uredi položaj pogodbenih poštarjev.

turno in preprosto — in je razumljivo, da umetnici netežavno. Tudi v njenem petju je bilo mnogo lepote, zdi se le, da se je prikladno vanj rahla utrujenost. — Prince je podal g. Gostič in se mu je dobro prilagel po zunanosti, pa tudi po liricnem, nekam sladkobno občutenem petju. Kadi g. Primožiča je dobil svojo tipiko škodoželjega, zahrbtnega, pa končno ponižanega in v vsem grotesknega barvnega orientala. Pevski pa mu je preobčutna vibracija meglila melodične črte in to ni privlačno, čeprav je morda to nastalo iz hopenja, vnesti tudi v petje grotesko. — V pravih mejah se je potop gibal gospa Kogejeva kot njegova žena. — G. Marjan Rus je bil dostojanstveni Muvalca in je znal to dostojanstvenost stopnjavati tudi z resničnim pevskim podajanjem. — Prav na mestu je bil tudi g. Marček v vlogi starega barvarja in je znal prineseti začetno poštenost in končno lakost orientala. — V manjših vlogah so zmogli podati posrečene tipe ga. Poličeva, g. Franci, ki se mu šaljive ali bolj zlobno črtane vloge dobro prilagajo, g. Petrovič, ki prepričuje s svojim lepo barvanim glasom in g. I. Rus, ki v tej vlogi ustreza. — Celokupni zbor, ki ima precej sodelovanja, je svoje delo izpolnil z vso vestnostjo. Če uspeh ni vedno tak, kot bi bilo želeli, je pač krivda vodstva. — Prav tako je tudi večina baleta agilna. A to, kar podaja, je marsikje precej naivno in estetsko ne prav občutljivo. Naštudiral ga je g. Golovin.

Končno bi opomnili, da v operi slovenska govorica nima one čistote, ki bi jo prav tu morala imeti. Polno je še pomanjkljivosti in izgovorjavi — prizadeji so predvsem vokali. Drugi pogrešek je tudi v tem, da so prevodi še marsikdaj v nepravilnih rokah. Pač pa je besedilo Zemrude lepo in glasbi prikladno prevedel g. Pavel Debevec in je prav, da se tako delo daje ljudem, ki imajo smisel za slovensko besedo, pa imajo obenem tudi polni občutek za glasbo.

Gledališče je bilo nabitno polno. Tudi uspeh pri občinstvu izredno močan in nad tem se je mogel iskreno radostiti prisotni skladatelj. V. U.

Letalska nesreča pri Št. Janžu

Letalu odpovedal motor - Oba letalca ostala živa

Št. Janž na Dol., 15. maja. Mirno in pokojni kakor vsak dan je odbila ura deset v šentjanškem zvoniku. Kmalu nato je prijel na krožnem poletu iz Zagreba čez Novo mesto, Kočevje, Trebnje proti Sevnici aeroplan. Skoraj vsak dan vidimo enega takega »ptiča« ali pa še več. Pa današnja »ptiča« je imela nekako drugačno čvrstje kakor druge in tudi vedno večja je postajala. Ko je aeroplanu odpovedal motor, se je niže in niže spuščal v lokih, iščoč kraja pristanišča. Plevce na polju begajo z enega konca njive na drugi, orači v strahu gledajo, kaj bo; nesreča grozi. Svet je vse vega, njive v tesarah druga poleg druge, travniki ob potoku nagibajoči se k strugi. Naenkrat, ko srce aeroplanu popolnoma odpove, pade na tla na travnik prav ob potoku, četrt ure od Št. Janža. Z glavo, propelerjem, zadene prav ob jelšo ob potoku, podvije

žalostno glavo, obstane in smrtno ranjen obleži in neha dihati. V zrakoplovu, dvokrilniku, ki je hotel biti v nekaj minutah zopet doma v Zagrebu, sta bila samo pilot in njegov spremljevalec. Dobila sta le lahke praske, eden na nosu, drugi na roki in gotovo moreta biti vesela, da sta ostala pri življenju. Tako se je zbralo na kraju nesreče mnogo ljudi, ki gledajo zrakoplov, oziroma njegove razvaline. Tem sledi druga tropa, vse steze in pota so zažvela in kažejo, kakor živo selitev in rojenje mravelj okoli mravljišča. Vrli rudarji iz štiri kilometre oddaljenega Krmelja, ki vedo, kaj je nesreča, pridejo z nosilnicami, meneč, da bodo morali reševati ranjence. — Osemindesetletni stariček iz bližnje vasice pride pokonec in pravi: »Tudi jaz sem prišel pogledat, da bom poročal v nebesih svojim prednikom, kaj sem videl.«

Kaj pravite?

Po svetu se gode čudne reči, ki jih mi ne razumemo lahko.

Dandanes je boj za vsakdanji kruh težak in ljudje mislijo, da je v gospodarskem boju prav tako dopustno orodstvo, kakor smatra danes vsa svet tudi trupene pline in bacile za dopustno bojno sredstvo v pravi vojni.

V boju za obstanek ali pa v boju za boljši vsakdanji kruh je jako priljubljeno in po vsem svetu razširjeno orodstvo. Oradstvo uživa ponekod veliko potuho, drugod sopen po nastopajo proti tej moderni bolezni jako strogo, n. pr. v Nemčiji, kjer je še vedno v veljavi znani Hitlerjev ukaz.

Pred nekim dunajskim sodiščem pa se je dni zgodilo tole:

Nekdo bi se bil rad tenebil nekega najemnika, pa se ga nikakor ni mogel. V svoji slepi strasti pa je moč ogradil najemnika, da je član prepovedane narodno-socialistične organizacije. Policija se je za ogradbo zanimala in res je našla v avtomobilu ograde nekega protidržavnih listov. Ta dokaz je zadovoljal in ogradeni najemnik je bil poklican na odgovor. Preiskava pa je dognala, da je vstaknil prepovedane listine v najemnikov avtomobil — ogradu hlapec! Stear se je nato zasukala tako, da bosta imela opravka s sodiščem zapeljani hlapec in njegov gospodar.

Kaj pravite, g. urednik, ali je dunajska oblast ravna prav? So ljudje, ki se s postopanjem dunajske oblasti ne strinjajo. — So pa tudi taki, ki pravijo, da bi bilo prav, če bi vsakemu ovaduvali dali priliko, naj svoje obdolžitve tudi javno dokazuje! Če bi delali povsod tako, bi bilo ovaduške slave kmalu povsod konec!

Ostale vesti

— Poverjenike Mohorjeve družbe prosimo, naj takoj odpoljšajo nabiralne pole v Celju, ker jih za pravočasen natis imenika že nujno potrebujemo. Družba.

— Slovenski umetniki na belgrajski razstavi. V nedeljo dopoldne je bila v Belgradu v umetniškem paviljonu na Malem Kalemegdanu otvorena sedma jugoslovanska umetniška razstava, ki se je udeležuje 94 razstavljalcev z 247 deli. Izmed Slovencev razstavlja: Drago Vidmar, Olaf Globočnik, Franjo Zupan, Matija Jama, A. C. Kos, Fran Kralj, Maksim Sedej, Franc Gorše, Josip Tavčar, Lojze Dolinar in Tone Kos.

— Važno za romane: Na Trsat, Romarjem izven Ljubljane smo poslali izkaznice šele večer, ker je prišel nov odlok: V soboto 18. maja naj vsak romar, ki se bo moral pripeljati v Ljubljano ali v Zidani most, kupi na vstopni postaji rdečo železniško legitimacijo »K-13« in naj pove, da gre na Sušak, kupi vozni listek do Ljubljane (Stajerci pa do Zidanega mosta) in naj da številko voznega listka vpisati v legitimacijo, s katero si pridobi pravico do brezplačnega povratka z isto vozovnico. Vsi jutranji vlaki imajo zvezo k posebnemu vlaku, ki odhaja iz Ljubljane ob 10 dopoldne. — Nove romarje še vedno lahko sprejmemo, če pridejo po izkaznice sami, ali pa, če pošljejo denar. Kdor nima proste vožnje, naj pošlje 155 Din. Kdor je te dni manj postal, naj pošlje takoj še toliko, da bo skupno plačilo znašalo 155 Din. Kdor ima plačano potnino 155 Din, pa bi ne dobil izkaznice, naj se ravna, kakor je zgoraj povedano. Vse potrebno bo dobil med vožnjo. — Kdor ima prosto vožnjo, naj pošlje 40 Din in naj navede, da ima prosto vožnjo, da mu bomo oskrbeli pravo izkaznico. — Romarji, ki jim je Karlovec bližji kot Ljubljana, naj upoštevajo to, da proti Karlovcu še ni dovoljena polovična voznina; zato naj vprašajo, prej ko kupijo vozni listek, če je že dovoljena. Ako ni, naj se pripeljejo v Ljubljano, če je polovična voznina do Ljubljane nižja, kakor pa cela do Karlovca. Ako plačajo raje do Karlovca celo voznino, jim ni treba rdeče legitimacije. — Sveta vojska, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

— Izlet »Jadranske straže«. Z ladjo »Kraljica Marija« bodo izletniki dne 6. julija prišli na Kreto v mesto Knossos, kakor se je nekdanje imenovalo. To mesto, ki je bilo odkrito leta 1898, je ustanovil kralj Minos v predmestni dobi. Bilo je središče kulture od XIX. do XV. stoletja pred Kr. Od okoli 600 do 1000 let pred Kr. je bilo to mesto glavno mesto kraljevega palača, ki je pravi labirint z lepimi freskami in mnogo starih zgradb. — Vsa pojavnost o tem izletu se dobi v pisarni »Jadranske straže« na Tyrševi cesti 1 v Ljubljani.

— Zborovanje gostilničarjev ljubljanske okolice. Preteklo nedeljo so v Ljubljani zborovali člani Zdruga gostilničarskih podjetij za ljubljansko okolico. Zborovanja se je udeležilo lepo število okoliških gostilničarjev. Vodil je zborovanje predsednik gosp. Franc Šušteršič, ki je pozdravil ravnanje osrednje gostilničarskih podjetij gosp. Petelina in zastopnika Zbornice za TOJ dr. Koceta. Tajniško poročilo je podala gđ. Kozamernikova, ki je navajala delo združenja v korist članstva. Gostilničarji so dosegli, da se je pri zbornici osnoval poseben gostilniški odtok. O gostilničarskem etnoskem gibanju je poročal ravnanje Peteln. Pri debati je bila soglasno odobravana zahteva, ker je to stvar združenj in upravnih oblasti. Sprejet je bil soglasno proračun v višini 34.800 Din. Ponojno je bil izvoljen ves stari odbor s predsednikom gosp. Šušteršičem na čelu.

— Od apelacijskega sodišča zvišana kazni. Lani 12. avgusta se je vršil v Dolu pri Zalogu ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Boja«. Na zboru je govoril tudi gosp. kaplan Josip Hostnik o gospodarskih in drugih razmerah v državi. V svojem govoru je napadel tudi orožnike in rabil izraze, ki so bili žaljivi za orožnike. Državnemu tožilstvu je bil gosp. kaplan ovaden zaradi prestopka žaljenja uradne osebe po § 302, II—2 kaz. zak. Kazenski sodnik-podrednik je po daljši razpravi gosp. kaplana obsodil na 1200 Din denarne kazni ohraneno na 20 dni zapora, toda pogojno na 1 leto. Proti sodbi sta se pritožila tako obojni gosp. kaplan zaradi kršitve zakona, kakor tudi državni tožilec zaradi prenizke odmerjene kazni. Apelacijsko sodišče je pod predsedstvom a. s. dr. Gradnika o tej zadevi razpravljalo na tajni seji. Sodba prvega sodnika je bila razveljavljena in tako spremenjena, da se gosp. kaplan obsodi v smislu gornjega paragrafa na 3 mesece zapora in 1000 Din denarne kazni ohraneno v nadaljnjih 17 dni zapora, toda brezpogojno.

— Strelska družina v Št. Vidu nad Ljubljano opozarja vse obiskovalce Sv. Katarine, da se vrši do preklica ostro streljanje na strelišču v Stanežičah. Držite se potov!

— Napad na legijonarja. Iz Kranja so v ljubljansko bolnišnico prepeljali 46-letnega Rajka Peterlina, upokojenega francoskega legijonarja, stanujočega v Kranju. Maistrov trg 2. Tega so neznanec v Kranju napadli ter ga tako pretepli, da je dobil poškodbe po vsem telesu.

— Obsojen zaradi mazaštva. Kazenski sodnik-podrednik okrožnega sodišča v Ljubljani je obsodil zaradi mazaštva in šumarstva na 1 mesec in 10 dni zapora zobotehnik V. H., ki je lani brez oblastne koncesije izvrševal po ljubljanski okolici razna zobotehniška in zobozdravniška dela. Kakor je ugotovil zobozdravnik-izvedenec, je obsojeni V. H. nekaterim ženskam napravil plombe in vstavil zlate zobe prav slabo, netočno in celo škodljivo za zdravje. Obsojenec se je zagovarjal, da je izvršil vsa dela v redu in po predpisih. Prejema se za svoj posel male nagrade.

— V nižjo šolo vojaške akademije, ki traja tri leta, bo letos sprejetih dve sto petdeset gojencev. Kandidati morajo imeti zrelostno spričevalec, da so dovršili osemrazredno državno gimnazijo ali realko in ne smejo biti mlajši od 18. in ne starejši

od 22. leta. Prošnje je poslati Upravniku voj. akademije najkasneje do 5. septembra t. l. Sprejemni pogoji so razvidni iz službenega voj. lista stran 838 do 840, ki je interesantom na vpogled pri pristojnih poveljstvih voj. okrožij in na vseh orožniških postajah.

— Predavanje »Narodne knjižnice in čitalnice« v Zagrebu, Kraljice Marije ul. 3. V sredo 15. t. m. ob pol 21 predava univ. prof. gosp. dr. Grga Novak o temi »Vjere in rimskom carstvu«. Vstop prost.

— Putnikovi avtobusni izleti. V nedeljo 19. maja: Opatija 195 Din, Logarska dolina 125 Din. Prijava do 16. maja pri »Putniku«.

Pluj

Odobritev občinskega proračuna. Finančno ministrstvo je odobrilo proračun mestne občine plujске za poslovno leto 1935-36. Dohodki in izdatki so proračunani na 2.410.381 Din. V tozadnem razglasu mestnega poglavarstva so navedene vse določenosti in davščine, ki jih sme občina pobirati.

Cepljenje proti osepnicam. Cepjenje otročkov proti osepnicam v Pljuju se vrši v sredo 15. maja od 14 naprej na mestnem magistratu. Pregled bo ob isti uri teden pozneje.

Nesreče. Hudo se je ponesrečil 50 letni Anton Kuhar, ki je zaposlen kot delavec pri mestni občini. Po nesrečnem naključju je prišel z roko v stroj pri mestni žagi, ki mu je levo dlan popolnoma zmečkalo. Zdravi se v pljujski bolnišnici. — V Moravcih pri Ljutomeru je 18 mesecev stara Antonija Vrbnjak, hčerka posestnika, dobila v roke steklenico, v kateri je bila octova kislina, ter je je precejšnjo količino izpila. Strup je tako hudo učinkoval, da so morali otroka prepeljati v pljujsko bolnišnico. Kljub zdravniški pomoči pa je otrok v groznih mukah poškodbam podlegel.

Kamnik

Materska proslava, ki se je ponovila v nedeljo kot v proslavo 40-letnice, odkar obstajata otroški vrtec in zavetišče usmiljenih sester v Kamniku, je potekala nad vse lepote. Zopet so Kamničani napolnili dvorano Kamniškega doma. Po par priloznostnih deklaracijah je stopil na oder g. dr. D. Zvoček in v kratkih obrisih predložil veliko delo usmiljenih sester v teh 40 letih. Pozval je Kamničane, naj se izkažejo bolj hvaležne za tiho a trudapolno delo skromnih redovnic. Potem pa so na okrašenem odru, kjer so med venci blesteli številke: »1895 — 40 let — 1935«, nastopili mladiči z izredno spretnostjo in ljubkostjo. Č. sestre so lahko vesele tako posrečene prireditve, predvsem pa svojega bogupodarjenega dela teh dolgih 40 let.

Odhod. Te dni odhaja v pokoj finančni inšpektor g. Tome, šef davčne uprave v Kamniku, kjer je služboval polnih 15 let. Poznan je bil povsod radi svoje duhovitosti in učestnosti. V prostem času se je mnogo bavil z astronomijo. Na Zalah je imel svoj lastni observatorij. Prizadeval si je mnogo za postavitev vremenske hišice na Aleksandrovi prsti. Mali tkz. »Tomčev park«, v katerem stoji vremenska hišica, bo še dolgo spominjal Kamničane na g. Tomca. Kot uradnik je bil strogo objektivni in si ni dovolil nikakih vplivov.

Nova pespot v Kamniško Bistrico je dokončana. Pot je ozka, le za tkz. gosji marš. Prav je, da se je ta pot dogradila, saj je bil sedaj pešcem treba vse previdnosti pred avtomobili na cesti.

Proračun mestne občine je nadzorna oblast zavrnila. V sredo, 15. maja zvečer bo občinska seja. Upamo, da bo to pot več sreče s proračunom.

Posebna maša za šolsko mladino je bila v nedeljo v farni cerkvi na štni. Tako bo od sedaj naprej vsako nedeljo ob 8. Starši in mladina so z veseljem pozdravili to potrebno uvedbo.

Potrpežljiva Ljubljana

Ljubljančani so bili in so še jako radovedni ljudje, ki jih vse zanima, karkoli se godi doma in po svetu. Če tega ne bi vedeli, ne bi imeli o čem govoriti. Ljubljančan pa mora govoriti, sicer ni srečen; če pa hoče biti srečen, mora brati časopise.

Za branje časopisov v Ljubljani ni slabo preskrbljeno. Kdor ima denar, si naroči potrebno berilo na dom, drugi pa hodijo uživati svojo vsakdanjo duševno hrano v kavarne, ki jih v Ljubljani ne manjka, da imajo pri branju kakšnih strahovitih dogodkov takoj pri rokah čašico konjaka ali pa vsaj škodolice »zoca«. Kdor si pa tega ne more privoščiti, se ustavi v kakšni ljudski kavarni, kjer vsak lahko uživa izdelke časniskarske fantazije in tiskarske industrije zastoj. Zanimivo pa je opazovati vedenje gostov v »nobeli« in v ljudskih kavnarnah na cesti. Razlika med obema vrstama kavnar je v glavnem ta, da bera v prvorazrednih kavnarnah ljudje skoraj vsak svoj časopis, v ljudskih kavnarnah pa vsi bera samo en izvod, ki je dobro priljepljen na desko. Druge razlike pa ni.

Tudi v slabih navadah ali razvadah ne. V prvostopskih kavnarnah imajo ljudje razvado, da režejo in strižejo iz časopisov to, kar jih posebno zanima ali pa trgajo iz časopisov kar cele liste. To spada že nekako k ljubljanskemu kavarniške-mu »bon-tonu«. Obiskovalci ljudskih kavnar so se pa tudi oprilegi tega »bon-tona« in tudi režejo iz nalepljenih časopisov zanimive novice, zlasti pa oglašje, in to kar vpiro drugih bralcev. Pa se še nikdar ni zgodilo, da bi bil kdo proti temu čudnemu »bon-tonu« protestiral.

Pa naj še kdo reče, da Ljubljančani niso silno tihe, mirne, poblehne in do skrajnosti potrpežljive živalice?

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče nove knjige:

Opeka dr. Mihael, Iz mojih rimskih let — kraji, zgodbe in ljudje, 45 Din, vezano 56 Din; Kukovec, Slovenci 1918 6 Din; Album iz naših gora v slikah, 50 Din; Zemljevid Zasavja, risal A. Knafelje, 2 Din; Zasnave in dolenjski gričevje — karta, 8 Din; P. Donat Jug. Praktični čebelar, 40 Din, vezano 50 Din; Lamut M. B. Breze in bori — pesmi 28 Din, vez. 38 Din; Kranjc Miško, Os življenja, roman, 90 Din; Kronika slovenskih mest, II. letnik, I. števs. 30 Din; Zeyer-Kranjc, Vrt Marijin — pesem o Materi — proza, 12 Din, vez. 20 Din; Evharistični smar-nice za kongresno leto 1935, rdeča obreza 30 Din, zlati 35 Din; Herwig-Vovk, Velikonočna igra, 20 Din, pevske točke 10 Din; Evharistični zgledi, I. Din; Napret, Sveta maša, I. Din; Zdanja večerja, I. Din; Daritev nove zaveze, I. Din; Brat Pashal, I. Din; Gheon, Mašna strežnja iz Santrema, misterij v treh slikah, 5 Din; M. Eli-zabeta, Pod vplivom presv. Evharistije, igra v 4 dejanjih, 250 Din; Novak Vilko, Slovenska Krajina, zgodovinski, zemljepisni in kulturni pregled, 80 Din. — Vse te knjige naročite v Ju-goslovanski knjigarni v Ljubljani.

Gregorinovo pasijonsko dramo
»V času obiskanja«
uprizori ljubljansko
dramsko gledališče
v dneh 14., 15., 18. in 19. maja vsakokrat
ob 8. uri zvečer.

Za boljše umevanje posameznih slik te ve-ličastne pasijonske drame dobite v Ju-go-slovanski knjigarni v Ljubljani besedilo — knjigo »V času obiskanja«, ki stane vezavana Din 26.—, vezana v platno Din 38.—.

Naznanila

Ljubljana

1 V petek 17. maja priredita v Hubadovi dvorani pod okriljem intimnih večerov Glasbene Matice občini Bogomir Leskovec in pianist Marjan Lipovšek večer besede Glasbene Matice. Program obsega dve sonati na čelo in eno za klavir. Glasbeno opozorjamo na ta koncert, ki pomeni redko izpopolnitve k našim stiskam večerov. Predpovedaja vstopnice v knjigarni Glasbene Matice po 10 in 5 Din.

1 Nočno službo imajo lekarnar: mr. Šušnik, Marijin trg 5; mr. Kurali, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bo-hinec dod., Rimska cesta 31.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 15. maja: V času obiskanja. Red Sreda. Četrtek, 16. maja: Beneški izpovec. Red Četrtek.

Drevi bo prva repriza Gregorinove pasijonske dra-me »V času obiskanja«. Delo obsega osem slik o Jesu-sovem poslanstvu, z berilom oznanila, s prerokovanjem besede Gospodovo o Izraelu, ki je čista brale (C. Debe-vo) pred začetkom vsake slike. Dejanje rdeče takratne razmere in življenje ljudstva pod pritiskom tempeljskih duhovnikov in rimskega jarma, ter razširjanje Jezu-sovega nauka, ki je prinesel blaženim tolažilo. Jezusa predstavlja g. Gregorin, Marijo gospe Marija Vera; nadanje sodelujeta dami Nabocka in Slavčeva v vlogah Magdalene in Mirjam, ter g. Levar — Pilat, Kaifa — Cesar, Joda — Škribinšek, Sudok — Lipah, Gamaliel — Plinešek, Ammadah — Potokar, stotnik Petronij — Tre-novec, Jožef iz Arimateje — Danes, Nikolaj — Plu-rod, Jeremaj, Peter — Bratin, prodajalec — San-jun. Posamezne slike so zveznice z godbo, katero je zlo-žil prof. Matija Tome; scenerija in kostumi so jako slikoviti, in številni ansambli pripomorejo delu do ži-vahnega razglednosti. Aranžma evetne in zelenja je oskr-bela evetličarna Balt. Dramo je režiral g. E. Gregorin. Sodeč po zanimanju, ki vlada za to delo pri našihših krogih občinstva, tudi predloženega, je pričakovati iz-redno številnega občiska. Predpovedaja vstopnice se vrši pri dnevi blagajni v operi od 10 do 12 in od 15 do 17.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 15. maja: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 15. maja: Zaprto.
Četrtek, 16. maja ob 20: Hoffmannove pripovedke. Red B. Gostuje Jože Gostič, prvi tenor ljublj. opere.
Petek, 17. maja: Zaprto.
Sobota, 18. maja: Trafika. Premiera.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 15. maja: 12.00 Od vdove do Hawajske (vse-mogoče operne višje na ploščah) 12.45 Poročila 13.00 Čas, obvestila 13.30 Plesni Slovanov na ploščah 14.00 Vre-ma, spored, borba 16.00 Svira, badalajka (plošče) 18.30 Pogovor s poslušalci 18.40 Čas, poročila, spored 19.00 Aktualnosti 19.00 Zvezek Cankarjevih zbranih spisov (prof. Fr. Vodnik) 19.15 Plošče 19.30 Nacionalna ura: Srbija napram Madžarski in Avstriji 1. 1848, dr. Fran-jakovič, Belgrad 20.00 Razvoj operne glasbe, I. del — Vokalni koncert g. P. Lovstovca, vmes predavanje 20.45 Koncert zbora ljubljanske Zvon 21.30 Čas, po-ročila, spored 22.00 Radijski orkester.

Drugi programi

SREDA, 15. maja. Belgrad: 20.00 Ljubljana 22.20 Plesna glasba — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.10 Koncert del Oskaria Dietricha 20.00 Vojnaška godba 22.10 Benokereva maša v e-molu 33.40 Plesna glasba na ploščah 1.46 Dunajska silhueta — Budimpešta: 20.15 Igra 22.30 Glasbena glasba 22.30 Jaz — Milan-Trat: 17.05 Zabavna glasba 20.50 Igra, nato plesna glasba — Rim-Bari: 17.00 Zabavna glasba 21.00 Opera »Orolovo, Pizetti — Praga: 19.35 Plesna glasba 20.10 Italijanske narodne pesmi 20.30 Igra 22.15 Plošče — Brno: 20.10 Otroški zbor poje — Bratislava: 19.25 Godba na pihala 20.10 Klavirska glasba 20.35 Igra 21.35 Petje — Varšava: Program spremljen — Berlin: 19.30 Veseli šramci 20.45 Liszov koncert — Königsberg: 19.10 Operni orkester 21.00 Opera »Almira«, Handel — Hamburg: 19.00 Ma-zartov koncert 21.00 Ljudska igra — Traristava: 19.00 Radijski orkester 21.00 Stuttgart — Lipah: 19.00 Su-detske narodne melodije 20.45 Veseli večerni koncert — Köln: 19.00 Nemške narodne pesmi 21.00 Beethovnova ura — Frankfurt: 19.00 Zabavna glasba 21.00 Stuttgart — Stuttgart: 19.00 Vratislava 20.45 Operni koncert — Monakovo: 19.00 Vratislava 20.45 Veselo melodije iz Angsburga — Zürich: 19.30 Zabavna glasba 20.15 Otroški zbor poje 21.15 Nacionalna glasba 21.45 Charpentier-rov koncert iz Pariza — Strassburg: 18.45 Caruso (plo-šče) 20.45 Orkestradni koncert 22.00 Vencoligra.

Filatelija

Druga razstava znamk v Novem Sadu bo, kakor smo že poročali, 8., 9. in 10. junija 1935 v prostorih ta-mošnjega »Trgovskega doma«, kjer bo posloval tudi poštni urad in uporabljal vse čase poseben žig s modro barvo. Državna filatelna nudi udeležencem 50 odstotkov popusta. Dne 9. junija bo borza za znamke. — Tudi v Zagrebu bo 6., 7. in 8. septembra razstava znamk. Na-tamnjema pojamla in navodila daje g. Zwenger, Za-greb, Jagodnjak 26.

Italijanske znamke. Kak odpor so številne izdaje izkaze v inozemstvu, smo že poročali. Tudi v Italiji smni so zbirali in trgovali z znamkami poplavo znamk osto obožali. Ko pa se je v inozemstvu pojavil hud odpor, so Italijanski listi objavili izjavo poštne uprave, da se bodo v bodoče spominke znamke izdajale le v zares posebnih prilikah. Bil je v tem oziru izdan po-seben dekret, kakor že tudi leta 1923, ter je bilo za tekoče leto baje predvidenih le dveje spominskih znamk (Horac in cesar Avgustus). Izdane pa so bile pravlar tri znamke »Astoriali« (po 20, 30 in 50 centimov), ko-jih smoter se ni znan.

Novosti. V Rusiji je bila ob priliki v Moskvi vršene se »Spartakide« izdana cela vrsta znamk veli-kega formata s spornimi prizori v sledenih vrednotah: 1, 2, 3, 4, 5, 10, 15, 20, 30, 40, 50 koppek. Naklada znaša boje 50.000 serij. — Belgija je izdala tri dobro-dne znamke, predstavljačice ljubio skupino treh otroških glav. Vrednote: 35 (plus 15) cent., 70 (plus 30) cent., 1.75 fr. (plus 50). — V Franciji je izšla ob priliki prve vojne novega prekomorskega parisa »Normand« posebna spominška znamka za 1.50 fr. (tornomondra), s sliko parnika in napisom »Norman-die«. — Nemčija je izdala 36. aprila ob priliki vr-šene se državne tokne poštne dvoje posebnih znamk (6 in 12 pfenigov), predstavljajočih vence, ki ga drži roka. — V Avstriji je 1. maja izšla dobrodelna znamka za 24 grošev, predstavljajoča mater z otrokom. (Glej »Slovenec« z dne 10. aprila.)

Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani pri-redi 15. maja ob 20.30 v posebnih dvorani razstavljajo »Zveza« družaben večer a touboio, čimni filatelisti in njih dame vabljenti

KAVA HAG

varuje srce
in žilve!

Ker je odrli v hišo, 3 leta zapora

Janez Rihtaršič, sameki zidar, doma iz Šavelj pri Škofji Loki, je čudak. Zaradi borih par sto-takov se je tožil in pravdal pri okrajnem sodišču v Škofji Loki ter je prišlo tako daleč, da mu je bila lani 16. februarja na javni dražbi prodana na 10.000 Din cenjena domačija, ki sicer ni bila obre-menjena in zadolžena. Na dražbi je to posestvo kupil Jože Gantar in postal lastnik posestva, ki ga je začel živati. Jože pa ga je lani obstrčil. Kot izvrstne strelca, saj sam pravi, da je na fronti streljal Lahe kot kavke, je zadel Gantarja le v stegno, drugače pa je bila nevarnost, da bi ga bil ubil. Rihtaršič je bil nato pred malim senatom obsojen na daljšo kazen. Janez pa še ni dal miru. Letos sredi januarja je trikrat s silo vstopil v Gan-tarjevo stanovanje. Zaradi tega nasilja je bil sedaj pred malim senatom obsojen na 3 leta zapora. Ja-nez eodbe ni sprejel.

Koledar

Sreda, 15. maja: Izidor, kmet, spoznavalec; Zo-fija.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Vera Kramberger roj. Roškar, hčerka pokojnega dr. poslanca in ministra Ivana Roškarija. Pogreb bo v četrtek ob pol 3 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Na socialni šoli v Parizu je diplomiral g. Aleksander Lenard, sin sodnega svetnika g. dr. Adolfa Lenarda iz Celja. Na podlagi diplome in predložene teze pa si je pridobil na visoki šoli socialnih ved višjo diplomu, odgovarjajočo dokto-ratu. Čestitamo!

— Odstetnik izpit je napravil pri apela-cijskem sodišču v Ljubljani g. Ude Lojze iz Trčiča. Čestitamo!

— Iz sodniške službe. Za sodnega pristava pri okrajnem sodišču na Brdu je imenovan sodni pripravnik v Celju dr. Alojzij Zalokar.

— Iz vojaške službe. Imenovani so za inž.-poročnika topniško tehnične stroke uradniški pri-pravnik Pavel Trost; za vršila dolžnosti povelj-nika broda »Orao« poročnik bojnega broda I. raz-reda Oskar Jeglič; za vršila dolžnosti poveljnika podmornice »Smeli« poročnik bojnega broda I. razreda Josip Cerin; za pomočnika poveljnika 2. pionirskega polka inž. podpoveljnik Oskar Kirh-baum; za poveljnika bataljona golobje pošte inž. major Edmund Turnaj; za vršila dolžnosti povelj-nika brezdičnega bataljona polka za zvezo inž. kap. I. razred. Svetozar Ribar; za vršila dolžnosti poveljnika 1. bataljona žel. polka inž. kap. I. razr. Drago Globočnik; za vršila dolžnosti upravitelja skladišča dravekega orož. polka nižji voj. uradnik II. razr. ekonomske stroke Miloš Ristivojavič; za uradniškega pripravnika IX. pol. skupine, na služ-bo v poveljstvo mornarice, dnevnika pisar Oto Ajzel; za pogodbenega voj. zdravnika zrakoplov-nega poveljavca vojske dr. Boris Š

Kako se bodo bojevali v Abesiniji

Zanimivosti iz angleške ekspedicije v Abesinijo pred 67 leti

Vzpričo grozečih oblakov, ki se grmadijo nad abesinsko deželo, se ljudje sprašujejo, kakšna bo ta vojna. Na to vprašanje odgovarja vojaški strokovnjak major Belli nekako tako-le:

Na to vprašanje je odgovor zato tako težak, ker skušnje iz prejšnjih vojn sedaj ne drže več. Tehnika je v zadnjih desetletjih tako napredovala, da se bo to bolj poznalo v Abesiniji kakor bi se pa v Evropi. Nekateri trde, da bodo vojno v Abesiniji odločila

bombna letala.

Na to trditev je treba pomisliti, da je malo verjetno, da bi bombe iz sovražnih letal mogle prisiliti na kolena bojevitost ljudstvo. Saj že v Evropi dvomijo, da bi bombni napadi iz letal bili res kaj prida učinkoviti. Koliko manj pa morejo učinkovati letala v deželi, kjer ni velikih mest in industrijskih krajev, ki so drugače pred letali v nevarnosti.

Pač pa bo letalo odločevalo, ko bo treba premagati največjo težavo evropskega vojaka,

dovoz živil in streliva po neprehodnih gorah.

Ta težava ob italijanski ekspediciji leta 1896 ni bila tako velika, ker je Adua, kjer se je italijansko prodiranje tako naglo končalo, le 150 km daleč od morske obale. Pri Adui ni odločilo dovažanje streliva, ampak boj.

Kako so se bojevali Angleži pred 67 leti?

Vprašanje dovoza in dovoznih zvez je bilo mnogo bolj važno leta 1868, ko so Angleži priredili kazensko ekspedicijo zoper Abesinijo. Takrat so Angleži pridili trikrat globlje v deželo kakor pa Italijani 28 let kasneje. Starejša angleška vojna je mnogo manj znana kakor pa tragični italijanski poskus. Angleško vojskovanje se je tako-le vršilo:

Leta 1863 se je Anglija sprla z abesinskim cesarjem Teodorom. V tem sporu so Abesinci zaprli angleškega konzula in vse druge tam živeče Evropece. Angleži so leta 1866 poslali v Abesinijo odposlance, ki naj bi izposlovali, da se zaprti Evropci izpuste. Tudi te odposlance so Abesinci zaprli. Sedaj je Anglija zgrabila za orožje. Angležem je poveljeval izkušen kolonialni vojak sir Robert Napier, ki se je vojskoval že v Indiji in na Kitajskem. Abesinci pa tudi tedaj niso bili oboroženi s sulicami in ščiti. S pomočjo evropskih inženirjev je Teodor zgradil tovarno za topove in smodnišnico. Imel je celo velike mošnjake, ki so baje imeli 15 col

kalibra ter so tako malo zaostajali za težkimi mošnjaki izraza svetovne vojne.

S svojo topniško silo je bil Teodor strah in groza svojih sovražnikov v domači deželi, vendar pa je njegova vlada bila tedaj še zelo šibka. Angleži so znali zagotoviti si nevtralnost prijaznost obmejnih plemen, skozi katere je morala korakati njihova vojska. S tem so močno zagotovili varnost svojih dovoznih zvez. Nekaj živeža so celo dobivali kar v Abesiniji. Zaradi takih razmer je bila abesinska armada mnogo šibkejša, kakor pa bi bila, če bi bili Abesinci složni in enotni proti Angležem. Zato so Angleži potrebovali vsega skupaj le 12.000 mož, izmed katerih jih je 4000 moralo varovati 450 km dolgo etapno črto do Magdale. Večji del angleške armade so bili kolonialni vojaki. Najprej so Angleži popravili cesto do Senafe, kjer so napravili velika skladišča. Za preskrbo s pitno vodo so pripeljali s seboj sto nortonskih vodnjakov.

V začetku aprila se je angleška kolona približala gorski utrdbi Magdala, kjer je Teodor imel zaprte evropske ujetnike. V trdnjavi Magdala se je cesar Teodor postavil v bran Angležem s svojimi privrženci, kolikor mu jih je ostalo zvestih. Bila pa je

velika sreča za Angleže,

da jim radi tega ni bilo treba prodirati še globlje v deželo. Vkljub silnim težavam so Angleži Magdalo vzeli sredi meseca aprila. Za svoj uspeh so se morali zahvaliti svojemu mnogo boljšeemu strelnemu orožju in pa dejstvu, da je več abesinskih poglavarjev prestopilo na njihovo stran. Ko bi Angleži ne bili znali razdvojiti abesinskih poglavarjev, bi se stvar bila težko tako srečno iztekla. Angleži so vkljub vsem tem ugodnim okoliščinam med obleganjem trdnjave silno trpeli pomanjkanje vode in pa zaradi velike vročine. Daljše obleganje je bilo tudi zaradi tega zelo težko, ker bi bilo vedno težje dovažati večje množine streliva iz oddaljenega ozadja. Ko je abesinski poveljnik videl, da je trdnjava izgubljena, se je ustrelil. S tem je bilo vojne konec. Jettiki so bili osvobodjeni — namen ekspedicije je bil dosežen. Angleži so najprvo do tal porušili magdalske utrdbe ter se nato takoj vrnili na morsk obal. Angleški poveljnik Napier je dobil naslov lord Magdalski, kar je zaslužil s svojim smotrenim prodiranjem. Njegova poglavitna naloga je bila premagati velike težave v gorati deželi, ki so bile večje in nevarnejše, kakor pa vojaški nasprotnik.

Angleži imajo v tem pogledu mnogokušenj.

Vojaški pisec Rowan-Robinson v svoji najnovejši knjigi takole opisuje, kako je treba postopati v gorski vojni: ali vojaška kolona vse svoje potrebščine vlačiti s seboj, ali pa mora etapo dobro zavarovati. Prvi primer je bolj splošen, zato pa tudi zahteva več časa zoper dobro oboroženega in žilavega nasprotnika. Stvar se pa čisto spremeni,

če dovoz oskrbujejo letala.

Oddelki, kateri bi v gorski vojni sicer morali varovati dovozne ceste in dovozne kolone, se lahko vržejo v boj. Ker ni več treba toliko tovarnih živali, se vojaška kolona skrajša, taborišča so manjša in se lažje zavarujejo. Zato je tudi skrb za vodo manjša. Preskrba streliva in živeža z letali pa je mogoča le, če je treba oskrbovati bolj maloštevilne čete. Kjer pa nastopajo velike vojaške kolone, je treba poprej dobro pripraviti ceste, da morejo po njih voziti avtomobili, kakršni so primerni za tisto deželo.

Vsekakor pa je nova tehnika docela odpravila podobne težave, kakršne so imeli Angleži pod lordom Napierom. S tem pa so branilci Abesinije izgubili svojega najboljšega zaveznika: težavno ozemlje svoje dežele.

Napredek jadralnih letal

Ptič uči človeka

Dr. Walter Georgi, ki se peča z brezmotornimi jadralnimi letali, opisuje, kako je ta panoga letalstva v zadnjem času napredovala. Jadralno letalo leta 1920 je bilo pri prvih poskusih še kaj skromno. Letelo je nizko ter je moglo ostati v zraku le 7—8 minut. A že dve leti kasneje je konstrukcija jadralnih letal tako napredovala, da so se pozneje celo motorna letala začela graditi na podoben način. Če danes najmodernejše motorno letalo visoko v zraku ustavi motor, se od daleč vidi kakor jadralno letalo.

Jadralno letalo je spočetka bilo navezano le na tak kraj, kjer je bil primeren veter, da se je lahko dvignilo. Spočetka so izbirali za polete gorske pokrajine, in sicer le podnevi ter najrajši pred nevihto. Takrat je veter najmočnejši. Šele ko je letalec Nehring s svojim motornim letalom krožil visoko pod oblaki ter je za poskušnjo ustavil motor in je vkljub temu ostal v zraku, se je začelo tako zvano »termično« letanje. To letanje sloni na spoznanju, da se toplejši zrak od tal dviga v hladnejše višine ter s tem povzroča tisti veter, kateri pomaga brezmotorno letalo dvigati in nositi. Praktično kajpada nismo še tako daleč. Če letalec visoko nad zemljo naenkrat zaduha vonj po smrekah, ve, da plava nad gozdom, od katerega veje kvišku dober veter. Taka spoznanja so začeli zaznamovati na kartah, tako, da je sedaj že precej dobrih zemljevidov, celo v puščavi, kje se letalo lahko požene kvišku.

Ptiči to prav dobro vedo ter nam služijo za dober zgled. Ko smo na pr. v Južni Ameriki poskušali dvigniti se, smo šli navadno za nekimi ptiči, ki se imenujejo urubu in ki so nekam podobni jastrebom. Kjer so ti ptiči zleteli v zrak, smo vedeli, da tam piha ugoden veter in smo se tudi mi spustili tam kvišku. Pozneje seveda, ko so se ptiči navadili naših letal, katera so imeli za nove vrste ptičev, so pa oni letali za nami. Stiri take ptiče sem prinesel s seboj v Evropo, da bi jih tu vzgajali in da bi pomagali pri letalski službi. Pa se niso sponesli. V Evropi sploh niso hoteli leteti, ampak so se načelno po letališču le sprehajali.

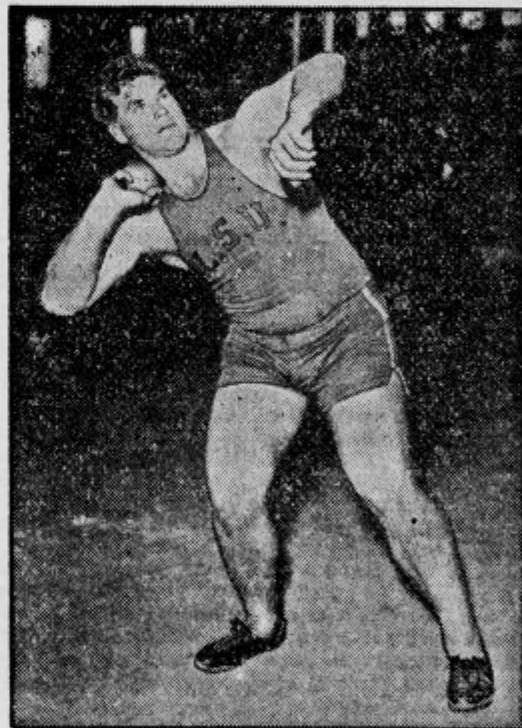
Drugi zgled, kako je mogoče določiti »termični« polet, pa je dim, ki se dviga iz tovarniških dimnikov na zasneženi ravnini. Tudi tukaj vidimo kljub temu, da je zemlja zasnežena in zmrzla, da se dim dviga visoko v zrak. In v tem je velika naloga prihodnosti. Preiskati bo treba ozračje, koder bi se letalo tudi ponoči lahko dvignilo, ko sonce ne ogreva spodnjih zračnih plasti. Raziskati bo treba možnosti, kako bi se letalo brez motorja moglo

V Parizu prirejajo sedaj razstavo slik starih italijanskih mojstrov. Ker se je že večkrat zgodilo, da je bila kaka slika na razstavi ponoči ukradena, so sedaj prinesli v razstavo postelje in jih postavili pod znamenitejšje slike. Na njih ponoči dremle stražnik.

Nevaren gost pri mizi. Artist Oton Kemerich, ki je pripotoval v Pariz s svojo šest let staro levjino, se je nastanil v velikem hotelu ter k zajtrku pripeljal s seboj k mizi tudi levjino »Leo«.

Nov svetovni rekord v suvanju krogle je dosegel Amerikan Jack Torrance pri sportni slavnosti v Filadelfiji. Sunil je kroglo 18,93 m daleč.

Primož Trubar

46

Označenega leta 1567. je izdal Trubar na Würtenberškem popolno cerkveno pesmarico z naslovom »Ta celi Catechismus«. Iz nje smo vzeli gornji predgovor z namenom, da nam Trubar sam pové, kako misli o petju. Pesmarica je bila tiskana v Tübingenu, Wittenbergu in v Ljubljani. To kaže, da se je precej udomačila med ljudstvom. Razen Trubarja je zložil največ pesmi Dalmatin. Prispevali so tudi: Krelj, Kumprecht, Bohorič in nekateri drugi

Slovenski reformatorji niso samo ustanovitelji našega knjižnega jezika in spretni prevajalci, temveč tudi samostojni pesniki. Veliko njih besedil moramo smatrati za izvirne pesnitve. Vseh pa seveda ne. Nekaj starih ljudskih pesmi so semintja spremenili in jih po naukih nove vere stolmačene sprejeli v pesmarico, pri nekaterih so pa besedilo izposodili od Nemcev. Ker je bilo v zbirki precej starih znanih pesmi, so se uporabljale čestokrat pri katoliški božji službi.

Napačno pa je mnenje, da so bili Trubar in njegovi so-trudniki h krati tudi komponisti ali skladatelji. Napevi slovenskih luteranskih pesmi vsaj večinoma niso domači, slovenski, temveč so vzeti iz nemškega petja. Zato teh napevov slovenska glasbena literatura ne more sprejeti za svoje, čeprav je nekaj ostankov starih melodij še dandanes razširjenih med Slovenci. Nekateri pisatelji pa trdijo, da je Trubar vsaj deloma sam skladal napeve. Upoštevati moramo namreč, da je imel že v zgodnji mladosti zadostno glasbeno vzgojo.

Gledé kakovosti napevov bi bilo pripomniti, da ni v njih nikjer posvetnosti. Gibljejo se v častitljivih koralnih melodijah. Nikjer ni sledu o poskočnem taktu, povsod vlada umerjena resnoba, kakršna se spodobi nabožnim besedilom.

Nedostojni napevi so se polastili božjih hiš veliko let po Trubarjevi smrti. Italijanska opera in nemška instrumentalna

glasba sta šli zmagovito po Evropi in obhajali v 18. stoletju svojo nadvlado. Tudi v naših cerkvah sta pustili sledove. Nove melodije so bile preljuje in presladke, da bi ne bile izpodrinile pobožnih napevov, ki so jih bili luterani vzeli iz bogatega zaklada katoliške Cerkve. Nastale so nove oblike, združene z razposajenim ritmom ter pregnale stare častitljive napeve iz naših cerkev. Slovenci so prišli popolno v oblast gledališkimi arijami ter jih zanesli brez pomisleka v božje hrame. Okus občinstva je propadel tako hudo, da ni več razločevalo med cerkvenim in nekerkvenim ter živelo v veliki zmoti, da je tudi za hiše božje dobro, kar se igra in poje v teatru. Smisel za dostojno glasbo je izginjala vedno bolj. Cerkvene skladbe niso hotele biti več služkinje bogočastja, temveč vladarice, opremljene s posvetnim nakitjem. Kraljica glasbenega orodja, Orgle so se uporabljale za koračnice, valčke in napeve iz operete »Fra diavolo« ter sorodnih proizvodov. Pozno, zelo pozno nas je pripeljalo »Cecilijanstvo« k boljšeemu spoznanju.

OSEMINDVAJSETO POGLAVJE

Jurij Dalmatin in Adam Bohorič.

Pozabiti ne smemo dveh Trubarjevih sotrudnikov, ki nista bila samo predikanta, temveč tudi odlična slovstvena delavca. Kakor je Trubar sam slovstveno deloval in z velikim trudom pošiljal leta 1550. prve knjige iz Rothenburga na Kranjsko, tako je vabil tudi druge, naj ga posnemajo.

»Ne strši se« — piše Trubar — »ako se ti v začetku nerodno in težko dozdeva pisati, temveč beri in piši sam ta jezik, kakor delam jaz. Kmalu boš spoznal, da se tudi naš jezik kakor nemški lepo da brati in pisati.« (Priobčeno v sedanjem pravopisu).

Trubar ima veliko veljavo pri slovenskih jezikoslovcih. Po težkih poskusih je on izkopal studencu strugo, da bi v njej voda tekla naprej. Kakor zelo obžalujemo, da je zašel

v krivoverstvo, tako pa tudi pripoznamo njegove zasluge za naše slovstvo.

Njegov izgled je dobil posnemalce. Najbolj so se zanimali za sveto pismo, saj je bila takratna doba sploh nagnjena do bogoslovnih raziskovanj. Gospod Primož bi bil še sam veliko spisal, ako bi ga ne bili drugi posli zadrževali v pisanju. Posebno tista leta, ko je bival v Ljubljani, se ni mogel baviti s slovstvom. So pisatelji, ki trdijo, da mu ni potisnilo le domoljubje peresa v roko, temveč da so ga v še večji meri vnanje okoliščine napeljevale k pisateljevanju. Pregarstvo in oddaljenost od rojakov sta bili po mnenju nekaterih tisti dve sili, ki sta povzročili, da se je poprijel pisma in tiska.

Prvi delavec, ki je nadomestil to, česar Trubar ni mogel dovršiti, je bil Jurij Dalmatin. Naj povemo nekoliko črtic iz njegovega življenja.

Jurij Dalmatin je bil rojen leta 1546. v Krškem ob Savi. V mladosti je okušal kruh revščine ter živel tudi pozneje v slabih gmočnih razmerah. V svojem rojstnem kraju je obiskoval šolo kjer mu je bil učitelj Adam Bohorič. Bohorič, izgnan leta 1562. iz Krškega radi luteranstva, je našel zavetje pri svojih somišljenikih v Ljubljani. Ker je bival takrat (1562—1565) tudi Trubar v Ljubljani, mu je priporočil Bohorič svojega marljivega in nadarjenega učenca Dalmatina. Vsled tega priporočila so prevzeli kranjski deželni stanovni stroške za nadaljnjo višjo Dalmatinovo izobrazbo in ga poslali na Würtenberško. Tukaj je mladenič tako napredoval, da je dosegel na vseučilišču Tübingen (južno od Stuttgarta ob reki Nekar) naslov »magister«. Šest let je študiral na omdotnem vseučilišču, počitnice med šolskimi leti pa je preživel pri svojem podporniku Primožu Trubarju, ki je bil župnik v Derendingenu, ne daleč od mesta Tübingen. Trubar je vzbujal v Dalmatinu veselje do slovstvenega dela, videč v njem svojega naslednika. In res je Dalmatin že v Tübingenu prevedel prvo Mojzesovo knjigo na slovenski jezik.

Gospodarstvo

Zahteve naših vinogradnikov

V ponedeljek je bilo v Mariboru zborovanje tamonjske podružnice Vinarškega društva, na katerem so bile sprejete te resolucije:

1. Vinogradniki ugotavljamo, da je osiromašenje širokih slojev vinogradnikov le deloma pripisati splošnim gospodarskim razmeram, ker je sedanje stanje v znatni meri posledica pretiranih davkov in obremenitev proizvoda. Te davke so dosegle dvakratno vrednost samega proizvoda. Cene so radi tega izredno nizke in ne morejo kriti produkcijskih stroškov. Zato vidimo vinogradniki edini izhod v tem, da se ukinejo vse trošarine na proizvode vinogradništva. Dokler pa ni mogoče dočeti ukinitve, je treba njihovo pobiranje spremeniti v sorazmerno z organizacijami vinogradnikov kraljevine Jugoslavije. Prav tako je v interesu zaštite kakovitih proizvodov, da se prepreči višja obremenitev vina v steklenicah.

2. Naj se uvede monopol na špirit in naj se do uvedbe tega monopola obdrži banovina, ki v občinski trošarina na špirit vsaj na doseganju višini; naj se poraba špirta dovoli izključno samo v industrijske, naj se prepove proizvodnja octove kisline iz vinskega destilata. Nadalje naj se uporaba špirta prepove za proizvodnjo kakršnihkoli alkoholnih pijač. Do uvedbe monopola na špirit naj se prodaja špirit samo v takih posodah, ki jih plombira finančna kontrola. Tvorinam špirta naj se prepove vsako kuhanje vinskih in rastlinskih destilatov ter žganja. Kuhanje žganja iz žita in sladkorne pese naj se strogo kaznuje. Končno naj se prepove uvoz suhega grozdja, fig in drugega sadja, ki se uporablja za kuhanje žganja, ker je treba vino povedo in vedno štiti.

3. Glede novih vinogradov naj se izvrši razoniranje vinogradništva in določijo kraji, odnosno lege, kjer se lahko v bodoče sadijo odnosno obnovljajo vinogradi. Uvesti je treba tudi obvezne trsne sortimente, ki jih bo dovoljeno v bodoče saditi. Prepove naj se obnovljanje vinogradov, ki bodo ostali izven vinogradniških rajonov.

4. Iz prometa naj se izključijo kot pijače vsa bela vina, ki imajo manj nego 8,5% alkohola in vsa črna in rdeča vina z manj kot 9,5 odstotka alkohola. Olajšati se mora predelava slabših vin v vinske destilate in vinski kis na ta način, da se ukine trošarina na vinski destilat in uvede trošarina na esence, ki se uporabljajo za proizvodnjo kisa. Oni vinogradniki, ki bi prostovoljno opustili vinograde izven vinogradniških rajonov, naj se na opuščenih vinograde za vrsto let oprosti zemljarine.

5. S samorodnimi trtami zasajeni vinogradi v vinogradniških rajonih naj se opuste in se dotična zemljišča za vrsto let oprosti davka. Vinogradnikom v vinogradnih rajonih naj se olajša in omogoči izboljšanje samorodnice na ta način, da se jim prizna odškodnina. Naj-

strožje se mora prepovedati uporaba vina od samorodnice v vrhu proizvodnje octove kisline.

6. Ukine naj se carina na modro galico, žveplo in vsa sredstva za pobijanje škodljivcev v vinogradništvu in sadjarstvu.

7. 20% znižanje zemljarine naj se razširi na vse vinogradniške okolišče tako, kakor je bilo to določeno za vinograde v Dalmaciji.

8. Kr. vlada naj čimprej pristopi k organizaciji kmetijskih zbornic.

9. Glede na dejstvo, da se uvažajo v Maribor velike množine kakovostno manjvrednega vina iz Banata, ki se reže z našimi vini in prodaja kot štajersko vino ter na ta način kvari njegov sloves, zahtevamo:

a) Zakon o vinu naj se najstrožje izvaja v vsakem pogledu, zlasti se glede na čl. 24. pravilnika k temu zakonu. Vsak prodajalec mora deklarirati izvor, kupec, ki vino potem prodaja, pa je dolžan prodajati to vino pod istim nazivom provenience; čim ga meša z drugimi vini, ga mora označiti kot mešanico;

b) Da se bo mogla kontrola vršiti strožje, naj se zviša število kontrolnih organov, ker sedanje število dveh kontrolnih organov niti izdaleka ne zadošča. Vsako vino, čim pride na oddajno postajo iz drugih banovin, naj se še pred razdelitvijo analizira in če ne odgovarja določilom zakona, postopa z njim po določilih zakona o vinu.

10. Država kakor banovina naj pospešuje v največji meri produktivno vinarstvo zadržujoč. Le skupna zadržujoča predelava grozdja in prodaja na ta način negovanih vin enotnega tipa more rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker se pa take produktivne zadruge morejo ustanoviti radi velikih investicijskih stroškov le z javnimi podporami, se naj v to svrhu v državi, kakor tudi banovinski proračun vnesejo primerne zneski. Samo strokovnjaki naj vodijo take zadruge. S sredstvi, ki bodo na razpolago, naj se vsako leto razpolaga tako, da more zadruge za zadruge takoj priti z delom.

11. Dovolijo naj se zopet brezobrestna posojila revnim vinogradnikom pri obnovi vinogradov v Dravski banovini, toda le po predhodnem pregledu dotičnih parcel in uradno odobrenem načrtu.

12. Strogo naj se prepove krošnjarenje in prodaja trsnih cepčev po sejnih. Zakotni trsnikarji, ki so v veliko škodo celokupnemu trsnikarstvu, naj se najstrožje kaznujejo. Glede na čistost cepčev (cepčev, podlaga) v vseh trsnikih naj se v bodoče redno vrši najstrožja kontrola.

13. Strokovni nasveti od strani kmetijskih poizkusnih in kontrolnih postaj naj se vinogradnikom dajejo brezplačno. Takse, ki se danes od vinogradnikov za male analize (alkohol, kisline in hlapljive kisline) zahtevajo, naj odpadejo.

Občni zbor ljubljanske borze

Ljubljana, 14. maja 1965.

Danes se je vršila v Trgovskem domu v Ljubljani, v borznih prostorih 10. redna glavna skupščina ljubljanske borze za blago in vrednote, na kateri je bilo deloma osebno, deloma s pooblastili zastopanih 86 članov.

Uvodni nagovor je imel predsednik borznega sveta g. dr. Ivan Slokar, ki se je najprej spomnil tragičnega dogodka v Marselju, poročal, da se je vršila žalna seja uprave. Spomnil se je zaslug blagopok. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, kateremu so vsi navzoči zaklicali »Slava!«, spomnil pa se je tudi novega kralja Petra II., kar so navzoči pozdravili z »Živio!-kliei. Nadalje se je spomnil letos umrlega pravnega tajnika borze g. Božidarja Bežka in člana borznega razsodišča veletrgovca g. Frana Stupice. Pozdravil je navzočega zastopnika banke uprave dr. Marna, zbor. predsednika g. Jelencina in ostale goste.

Nato je podal kratko poročilo o položaju našega gospodarstva, ki je sicer pokazalo znake izboljšanja, vendar je v splošnem položaj nadalje ostal težak. Poročilo finančnega odbora je podal načelnik g. Ivan Gregor in je bila podeljena razrešnica.

Z ozirom na predlog, naj se smatra poslovno poročilo za prečitano, so se začele takoj volitve 5 članov borznega sveta, 5 članov fin. odbora ter 5 članov borznega razsodišča. Soglasno so bili izvoljeni v borzni svet: dr. Ivan Slokar, dr. Josip Basaj, Franc Heinrihar, Avgust Tosti in dr. Fran Windischer, v finančni odbor: Ivan Gregor, Janjo Jovan, Anton Kralj, Josip Ljubič in Anton Soršak, v razsodišče pa: Josip Ljubič, Oton Loran, Cezar Menardi, dr. Ciril Pavlin in Slavo Simončič.

Ko je bil dnevni red izrpan, je predsednik zaključil občni zbor z zahvalo vsem navzočim za sodelovanje.

Saturnus, d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov, Moste pri Ljubljani. Od 1. 1924 dalje je bila večina delnice tega podjetja (delniška glavica 3 milj. Din) v rokah holandskega kapitala. Letos pa je prešla pretežna večina delnice iz rok inozemskega kapitala v domače roke ter jo je prevzela skupina, kateri predseduje g. ravnatelj Karel Čeč.

Odlikovanje v Narodni banki. Ob priliki 50 letnice dela Narodne banke je bil odlikovan tudi upravnik ljubljanske podružnice in pomočnik ravnatelja g. Ivan Gregorič z redom sv. Save 4. vrste.

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani ima od včeraj 17. maja 1965 dalje nove telefonske številke in sicer 3681, 3682 in 3683.

Akademija v proslavo 25 letnice trgovske nadaljevalne šole v Ljubljani bo v soboto, dne 18. maja ob 20 v Trgovskem domu. Priredi jo šolski odbor Zdrženja trgovcev s sodelovanjem pomladka Jadranske straže.

Prevozne olajšave za potnike in razstavno blago, namenjeno na XV. Ljubljanski velesejem, ki bo do 11. junija, so dovolile sledeče tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Francija, Grška, Italija, Madjarska, Nemčija, Poljska, Romanija in Švica.

Naš kliring z Bolgarijo. Po podatkih Narodne banke je znesel 8. maja 670.000 Din, dočim je znesel 1. maja 700.000 Din.

Borza

Dne 14. maja 1965.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curia, Newyorka in Pariza. Narasla sta Bruselj in London, dočim so popustili tečaji Amsterdama, Praga in Trsta.

V zasebnem kliringu se je avstrijski šiling nadalje uvrstil ter je notiral v Ljubljani 8,90—9, v Zagrebu 8,915—9,015, v Belgradu pa isto kot v Ljubljani. Grški boni so evrsti in so notirali v Zagrebu 32,27—33,27, v Belgradu pa 31,75 denar. Angleški funt je v Zagrebu popustil na 233,60 do 235,20, v Belgradu pa je narasel na 233,85 do 235,45. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5,95 do 6,05, v Belgradu 6,20 bilaj.

Ljubljana. Amsterdam 2976,41—2991,01, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 742,85—747,92, Curih 1421,01—1428,08, London 213,78—215,84, Newyork 4890,77—4897,09, Pariz 289,6—291,03, Praga 183,06—184,16, Trst 360,23—363,37.

Promet na zagrebški borzi 288.232 Din.

Curih: Belgrad 7,02, Pariz 20,38, London 15,09375, Newyork 309,375, Bruselj 52,3125, Milan 25,40, Madrid 42,225, Amsterdam 209,425, Berlin 124,40, Dunaj 58, Stockholm 77,80, Oslo 75,80, Copenhagen 67,35, Praga 12,89, Varšava 58,325, Atene 2,90, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,66, Buenos-Aires 0,795.

Vrednostni papirji

Tendence je ostala v glavnem neizpremenjena. Vojna škoda je bila nekoliko slabša, vendar tečaji niso bili dosti nižji kot včeraj. Promet je nadalje v Zagrebu slab, v Belgradu znatnejši.

Ljubljana. 7% inv. pos. 77—78, agrarji 46—47, vojna škoda promptna 370—373, begl. obv. 65—66, 8% Bler. pos. 78—79, 7% Bler. pos. 66,50—67,50, 7% pos. DHB 71—73, Trboveljska zaklj. 120.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 77,50—80, agrarji 46,50—47, vojna škoda promptna 371—374, 5, 6, 7, 8. 371—373, begl. obveznice 65—65,50 (65), 7% stab. pos. 74,50 den., 8% Blerovo posojilo 78—79, 7% Blerovo posojilo 67—68 (68), 7% posojilo Drž. hip. banke 71,75—74, 7% stabilizacijsko posojilo 74,50 denar. — Delnice: Narodna banka 5750 den., Priviligir. agrarna banka 228—230, industrijski papirji: Osij. sladk. tov. 140—160, Trbovlje 125 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 79 den. (78,75), agrarji 47,50—48, vojna škoda promptna 371,25—372,50 (373, 371,80), 5. 371—372 (373, 372), begl. obveznice 65,75—66 (66), 8% Blerovo posojilo 78,50 bl., 7% Blerovo posojilo 67—67,50 (67). — Delnice: Narodna banka 5900—6100, Priv. agrarna banka 228—228,50 (228,50, 227).

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: be. okol. Sombor in gorn. be. 123—125, Srem in gornja ban. 124—126, be. in ban. potiska 128—130, Slav. 128—130; oves: be. 95—100; rž: ne notira; ječmen in koruza: neizprem. — Moka: Bačka og-ogg 197,50—217,50, št. 2. 177,50—197,50, št. 5. 197,50—177,50, št. 6. 142,50—157,50, št. 7. 112,50—122,50, št. 8. 90—92,50; otrobi: bački 85—85; fižol: neizprem. Tendence prijazna. Promet 52 vagonov.

Budimpešta. — Tedenca stalna. Promet sreden. — Pšenica: maj 15,74—90—80, zaklj. 15,80 roba; junij 15,42—56—47, zaklj. 15,45—46, Rž: maj zaklj. 11,80—83, junij 11,75—85—68, zaklj. 11,66—68; koruza: maj 12,14—12—10, zaklj. 12,22—26, junij 12,58—65—61, zaklj. 12,60—61.

Sport

Esperanto in naša Planica

»Heroldo de Esperanto«, tedensko glasilo esperantskega gibanja, ki izhaja v Kölnu, je dne 5. maja t. l. pod naslovom »Planica« objavilo daljši članek s slikami o naši skakalici v Planici ter o treningih in tekmah na njej. V članku se pisec obširno bavi s skakalnicami, o kateri govori samo pohvalno in primerja Planico s Holmenkoln-om. Kar je za Norvežane Holmenkoln, to je za Jugoslovane Planica, kjer so padali svetovni rekordirski rekordi sodelujočih držav. Zelo podrobno se bavi pisec s letošnjimi tekmami in treningi in omenja veliko število skokov nad 90 m, ki so jih dosegli posamezni skakalci. Sploh opisuje skakalnico in uspehe, ki so bili doseženi na njej v vseh področjih ter se izraža o vsem najpoglednejše.

Večje in ceneje propagande za našo državo, naš zimski sport in tujski promet si skoraj ne moremo misliti. Kajti esperantsko gibanje je močno razširjeno in esperantisti širom sveta bodo čitali o naši Planici, o naših krajih, katerih doslej sploh niso poznali. Svet se bo šele sedaj začel zanimati za nas, kajti znano je, da gotovi del evropskega časopisja sploh ni objavljati sportnih uspehov v Planici v letošnjem marcu, katere brez vsakega pretiravanja lahko prištevamo h največjim svetovnim sportnim dogodkom. Če izvzamemo organizacijo in vse, kar je bilo v zvezi z letošnjimi tekmami v Planici — radi česar so bile pritožbe gledalcev popolnoma upravičene — in se ozmemo samo na sportni del prireditve, torej samo na skoke posameznih skakalcev, neglede na to, ali so skakali v konkurenci ali so predvajali samo trening-skoke, potem je treba priznati, da je bil to sportni dogodek, ki ga svet še ni videl. In o kakovosti skakalnice tudi ne smemo izpuščati danes nobenih besed več, ker so se vsi skakalci od naših pa do Avstrijcev, Švicarjev in Norvežanov izražali o njej samo v superlativu. In če še to ne zadostuje, potem je treba upoštevati zelo redke padce celo pri slabših skakalcih, pri skokih nad 90 m pa so skoraj vsi stali.

Glede na propagando našega sporta bi bilo dobro, da se v bodoče sportne organizacije poslužujejo omenjenega esperantskega lista, ki bo — kakor izgleda — objavljati vsaj vse važnejše sportne dogodke iz naše domovine. To je zlasti važno za propagando pred večjimi prireditvami, kajti inozemski časopise pred letošnjimi skakalnimi tekmami ni objavilo reklamnih obvestil. Za naš sport in naš tujski promet pa je taka propaganda velikega pomena in zato ne sme ostati samo pri poročilu z letošnjih tekmah v Planici.

Olimpijski dan v Mariboru

Olimpijski odbor je na svoji seji dne 8. t. m. določil spored letošnjega »Olimpijskega dne«, ki ga izvede 2. junija.

Dopolodne se na igrišču ISSK Maribor v Ljudskem vrtu vrši nogometni turnir juniorskih moštev mariborskih klubov. V mestnem parku bo velik »olimpijski« koncert vojaške godbe, po mestnih ulicah bodo naši sportniki in Sokoli izvedli nabiralno akcijo za »olimpijski fond«, ob 11 pa bo na že tradicionalni progi skozi mesto štafetni tek lahkoatletov.

Popoldne bo na stadionu SK Železničar na Tržaški cesti reprezentančna revija vseh sportnih panog (nogomet, tenis, lahka atletika, težka atletika, sabljanje, kolegarjenje), nastop vzorne vrste najboljših telovadcev Sokola na orodju ter nastop vojaštva (inženjerske dijaške čete). Ob tej priliki bo tudi svečani nastop vseh udeležencev »Olimpijskega dneva«, prigodnostni nagovor predsednika ter počastitev olimpijske zastave.

Za »Olimpijski dan« vlada že sedaj ogromno zanimanje ter bo z ozirom na pestrost in kakovost sporeda, kakor tudi nizko nastavljen vstopnino nedvomno rekordna udeležba občinstva.

Lahkoatletski miting

Prihodnjo soboto in nedeljo. Nekaj zanimivosti.

Najbolj zanimiva pa bo brez dvoma borba med kandidati za vstop v reprezentanco. V teku na 100 m je Kovačič (Pr.) danes brezkonkurenčen v naši državi. Za mesto drugega reprezentanta v teku na 100 m in za štafeto 4x100 se bo vršila ostra borba med Cerarjem D., Skokom, Šušteršičem in Urbančičem (vsi Pr.) in Sodnikom (L.). Homogenost štafete in dobre predaje bodo v borbi proti Belgradu največ odločale, zato pričakujemo iz prve petorice sestavljeno štafeto moštvo za 4x100 m. Določeni kandidati bodo morali precej vaditi, ako želijo, da se revanžirajo za poraz v Belgradu.

Slanina E. (Primorje), ki je skočil v višino 1,70 m na nedeljskem mitingu

Tek 400 m se vrši v znamenju srečanja med Gaberskom, Czurdo, Žorgom A., Stokom in Skuškom. Ta disciplina se prištevata med najtežavnejše in se za njeno obvladovanje zahteva najintenzivnejši trening in skrajni napor. Žorga in Stok sicer letos nimata dosti treninga, vendar zamoreta prijetno iznenaditi. Ista slika se bo nudila tudi v teku na 800 m, samo, da se preje imenovanima pridružio še Srakar F., eventualno še Goršek, Ogrin in Krevs, ki prihaja, akoravno se nahaja pri vojaki, ako je po zimi najresneje treniral, prvenstveno v poštev.

Tek 1500 m se vrši v znamenju nastopa novih talentov. Krevsu, Goršku, Czurdi, Ostermanu in Srakarju F. se pridružijo nove zvezde, kakor Ogrin, Pogačnik itd.

Odličnih tekačev na dolge proge imamo mnogo! Krevs, Bručan, Starman I. in L., Srakar I., Meršek itd. so imena, ki mnogo pomenijo v jugoslovanski lahki atletiki in je irelevantno, kdor se bo uvrstil v reprezentanco Ljubljane. Konkurenca bo najostrejša in oba zmagovalca se bosta morala sukati okoli 16 min., kar je za začetek sezone dobro.

Lep uspeh Stariča v Tropavi

Po neuspelih nastopih »letečega Kranjca« na Dunaju in Trstu, se je Starič nedavno odpejal na Češkoslovaško, da dne 5. maja poizkusi svojo srečo

5.000.000 žena se ne more motiti ko izbira ta puder

Polt očarljive lepote. »Mat« odraz na koži, ki traja ves dan. Naravna lepota, ki je ne kvarijo ne veter, ne dež, pa tudi ne potenje med plesanjem. Vse to Vam zagotavlja puder Tokalon.

Skrivnost je v patentiranem načinu, po katerem se izdeluje puder Tokalon. Nova nenavadna sestavina »metanova pena« se pomeša z najfinjšim pudrom tricerat presajanim skozi svileno sito. Zaradi tega puder Tokalon ne more izsušiti naravne masčobe kože, da bi zaradi tega postala razkavala in suha, kakor je to pri uporabi navadnih vst pudra.

Ta skrivnost je znana milijonom žena gotovo v vseh deželah sveta, ki redno uporabljajo puder Tokalon. Samo taka ogromna proizvodnja omogoča tovarnarjem da izdelujejo puder najboljši kakovosti po tako nizki ceni.

Trgovina gradbenega materiala, edina v prometnem središču mestu Slavonski, ležeča ob Dravi, z lepimi šupami, išče

filialno ali komisijsko skladišče

Dober promet in ugodne prilike zaslužka

Ponudbe pod 40.460 na

PUBLICITAS d.d. Zagreb, Hlca 9

Pomaranče

sveža pošiljka najfinjših, sočnih, dospelih

Cene globoko znižane

Smokve

za žganjekuho

se dobe zopet po znižani ceni

M.Stele & I. Pielick

Trgovina s sadjem na debelo

Ljubljana

Pogačarjev trg (Škofijska palača)

na otvoritvi novega dirkališča v Tropavi. Iz češkoslovaških in nemških listov je razvidno, da je med tamkajšnjim občinstvom vladalo za te dirke ogromno zanimanje, kajti na sportnem prostoru se je zbralo kar 25.000 gledalcev, tako, da je bilo vse natrpano. Tribune so bile okrašene z zastavami držav Češkoslovaške, Avstrije, Jugoslavije in Nemčije t. j. tistih, katere so zastopali razni konkurentje. Po odigranju himen vseh štirih držav, so se pričele neustopno pričakovane dirke. Napetost pri zasledovanju posameznih točk je bila tolikšna, da ni bilo aplavzu ne konca ne kraja. Seveda ni šlo pri tej prireditvi brez nesreč, kajti v raznih skupinskih in posameznih padcih se je poškodovalo nekaj dobrih konkurentov, ki so jih morali pripeljati v bolnišnico. Posebno pozornost je vzbujal Starič s svojo akrobatsko držo motorja, ki ga je obvladal z vso sigurnostjo. V polfinalu kategorije 350 in 500 ccm, ki je za Avstrijcem Killmayerjem zasedel 2. mesto. Po tem uspehu bo naš motociklist startal jutri v Pragi, kjer bo gotovo častno branil barve jugoslovanske motociklistike. Kakor se vidi, je mož v dobri formi in želimo ga videti takega tudi na našem dirkališču 9. in 10. junija t. l., kjer priredi motosekcija ZSK Hermesa svoje motociklistične dirke.

SK Celje, komb. moštvo : SK Laško. V nedeljo je komb. moštvo SK Celja nastopilo v Laškem proti domačemu sportnemu klubu. Rezultat je bil 5:1 (2:1) za SK Celje. Tekma je trajala samo 60 min.

★

Smučarski klub Ljubljana zahtuje sezono 1964-65 s običajnim posredovanjem večerom klubovim tekmovanjem. Prireditelj bo letos v soboto 18. maja ob 20 v restavraciji Zvezda. Na ta družabni večer vabimo poleg tekmovalcev in članov tudi vse prijatelje kluba.

Teniska tekma Smučarski klub Celje : SK Celje 6:4. V nedeljo je bila odigrana v Celju prva teniška tekma za državno prvenstvo med teniskama sokoloma Smučarskega kluba v Celju in SK Celja. Rezultati so se sledeči: gospodje singl: Toplak-Gustav Höningman 6:3, 8:6; Kopnar-dr. Höningman 6:3, 6:3; Gvidon Serne-Steinbögg 0:6, 3:6; Juvan-dr. Liechtenegger 3:6, 2:6; gospodje double: Toplak-Juvan-Steinbögg-Gustav Höningman 3:6, 2:6; dame single: Elza Serne-Lizola Weston 6:2, 6:1; Elza Serne-Elza Weston 6:2, 6:3; Vera Majdič-Elza Weston 0:6, 1:6; Vera Majdič-Lizola Weston 1:6, 3:6; dame double: Serne-Majdič-Lizola Weston 1:6, 3:6; Smučarski klub je zmagal v razmerju 6:4. Prvo imenovani so od SK Celja, drugi od Smučarskega kluba.

Kamniški nogometaši so doživeli v nedeljo v Škofji Loki, ko so igrali z SK Planinca, zelo veliki poraz. Rezultat prvega polčasa je bil 1:0 za domačine, drugi polčas se je končal z izenačeno 1:1. Vsekakor ne uspeha je bil priveden v tem, da so pri SK Kamnik, manjkali najboljši igralci. SK Planinca pa se ima za hvaliti za tako popolno zmago domačini-sokolici.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjski 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Pošten fant

20 let star, išče službo hlapca ali za razna hišna dela. Gre tudi za raznašalca kruha. J. Janžekovič, Senčak, p. Juršinci pri Ptuj.

Šivilja

išče stalno službo. Gre za nizko ceno, v stalno službo 1 mesec oziroma 1 teden brezplačno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5415.

Službo dade

Prvovrstna kuharica izvežbana tudi za sendviče in fine narezke, se išče za takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno mesto« št. 5458.

Za takoj iščem

restavracijsko natakarico s večletnimi spričevili — staro do 35 let. Ponudbe s sliko upravi »Slovenca« Maribor pod »Natakarica piva« št. 5522.

Restavrac. kuharico prvovrstno, staro do 40 let, iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Prvovrstna kuharica« št. 5521.

Dva kroj. pomočnika za velike komade sprejem takoj. Viktor Avberšek, Maribor, Državna 24.

Denar

Posredujem

denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. Pismeni odgovor 3 Din.

Hranilno knjižico Mestne hranilnice v Ljubljani zamenjam za Banovinsko 200.000 Din. Ponudbe poslati upravi »SL« pod »Banovinska« 5515. d

ČITAJTE IN ŠIRITE »SLOVENEČ«

Oseba srednje starosti, ki je več let oskrbovala službo

hišne strežnice

— snajla sobe, kurila peči, ličila tla i. dr. — v večtem podjetju, želi nastopiti podobno službo takoj. pride se lahko predstaviti. Spričalo na razpolago. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba«.

Posojila na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Letovišča

Hotel Pension Oswald, Zirovnica — vabi cenjene goste na domače špargelne ter se priporoča za letoviški obisk, ker so letos cene pensiona znatno znižane. Zahtevajte prospekt!

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje

soba in kuhinja s pritliklami, sončno, suho, v Rožni dolini, v bližini gostilne »Pri Katrcu«, iščem za dve osebi za junij ali julij. Ponudbe poslati gostilni »Pri Katrcu«.

ODDAJO:

Mansard. stanovanje za malo rodbino se takoj odda. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (c)

Vnajem

Lokal

v Vošnjakovih ulici št. 4 se odda s 1. junijem. Več pri hišnici istotam. (n)

Razno

Pozor!

Radi reklame za modno revijo napravim zastoni takoj več birmanskih ali za evharistični kongres pripravi najmodnejših oblek za deklice do 15. leta. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5377. r

Auto-motor

Avto »Fiat« 509 a

štirisedežen, v zamenjano dobrem stanju, zelo ekonomičen, rabi samo 8 l bencina na 100 km, ugodno napredaj. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 5429.

Morske prašičke

vsako množino — kupi društvo »Zivalca«, Novi trg št. 5, Ljubljana. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Deske, late in remeljne

kupuje stalno vagonске pošiljke — najugodnejše Albert Ofner, veletrgovina z lesom — Karlovac.

Prodamo

Gospodinje! Obrtniki!

ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izrazitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. — po znatno znižanih cenah. Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hranilne knjižice Kmetijske in ljudske pos. ljubljanske.

Prima štaj. perutnina

pitane kokoši, kokoši za juho, piščanci (pohanci in za pečenje), pitani z mlekom v lastnem pitališču, vedno po konkurenčnih cenah v zalogi. — Stalni odjemalci dode poseben popust. Kmetijska družba v Ljubljani, prodajalna Igriška ul. 3 (za dramo). — Telefon 21-05, odn. 37-55.

Za birmo

najlepša primerna darila: ročne torbice, denarnice, kovčke — kupite pri Kravosu, Maribor, Aleksandrova št. 13. (l)

Starinske avbe

pasove, rute in kompletno narodno nošo prodam. — Popravljam tudi avbe. — Dermovšek, Sodarska 2. (l)

Glasba

Za mal' d'narja dost' muzke

plošča — gramofona izposojamo, samonajavamo in kupujemo ELEKTROTON 6. z. 7. pasaja nebolničnika

Posestva

Hiša

2 delavnici, z vodno mogo in skladiščem ter 17 jehov gozda, ugodno na prodaj. Kropa 34. (p)

Hišo

kupim v bližini Ljubljane. Ponudbe upravi »Slov.« pod »50.000—150.000 Din« št. 5495. (p)

Parcele

v izmeri 700—1000 m², ob cestni železnici, za enomnadstropne vile, nadalje 3700 m² zemljišča ob železniški progi, za skladišče, vse v centru mesta, pripravnost tudi za stavbenika, ugodno prodamo. — Informacije: »Alpeko« — telefon 29-30. (p)

Kupimo

Staro zlato in zlato zobovje

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

ZAHVALA

Ker mi je nemogoče osebno ali pismeno zahvaliti se vsem, ki ste me ob prebrdki izgubi najboljšega moža, gospoda

KRIŠTOFA EMILA

tolažili, z menoj sočustvovali ter kakorkoli pomagali, da se je kljub moji nemoči prevoz in pogreb v tako lepem redu izvršil, vam vsem na tem mestu izrekam najpriširnejšo zahvalo. Posebna zahvala še prevzviš. g. nadškofu dr. A. B. Jegliču, ki se je sam potrudil v Luče ter pogrebne obrede izvršil; zastopniku knezoškofa g. dr. Gr. Rožmana, kanoniku g. Šiški za opravljeno mašo zadušnico, vsej ostali častiti duhovščini, posebno domačemu g. župniku v Lučah oziroma Kotljah in upravitelju gornjegrajskih posestev g. inž. Zumu. Dalje vsem cenj. govornikom za ganljive poslovnice govore, vsem pevcem, godbi, gasilecem, deputacijam lovcem in društva »Skala«, vsem darovalcem venec in cvetja, vsem sorodnikom, njegovim tovarišem, prijateljem in znancom, ki ste ob blizu in daleč prihiteli v Luče, Guštanj oziroma Kotlje, da se od njega poslovite in ga spremita k večnemu počitku.

JULKA KRIŠTOF.

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dnajska c. 6.

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

KOLESA

si oglejte pri tvrdki

Ivan Jax in sin,

Ljubljana

Gospodstvska c. 2.

Cena od Din 1000 — naprej. Istotam vam je tudi na razpolago mehanič. delavnica.

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

VINO

pristno in poceni dobite pri

Centralni vinarni

v Ljubljani

Pis. stroj Underwood

veliki, malo rabljen, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5494. (l)

Damsko in moško

kolo — popolnoma novo, poceni prodam. Moško kolo kromirano in zavora v prednji osi. Naslov pove uprava »Slov.« št. 5496. (l)

SAMO

ROT BART Be-Be

a vendor

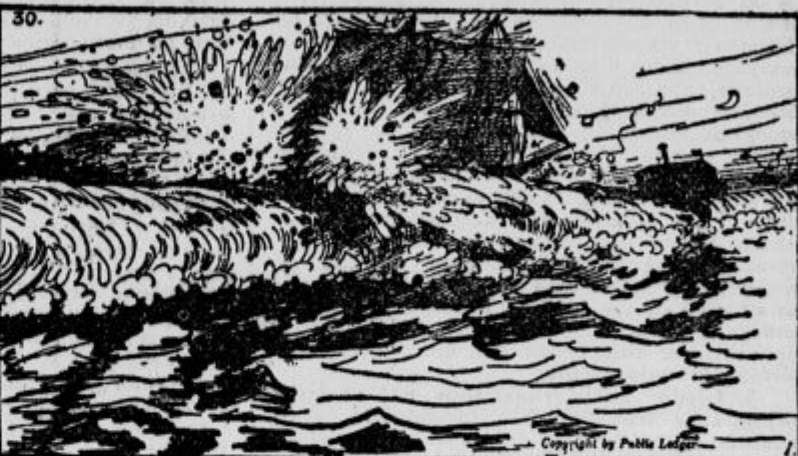
KVALITETA ROTBART!

Glavno skladišče za Jugoslavijo: Hinko Mayer i drug, par. oddelek, Zagreb.

Tinčkove in Tončkove prigode

30.

Val odnese splav.

Sredi noči se je pogнал na ladjo razburkan val. Kakor ogromna pošast je zgrabil splav ter ga potegnil s krova v morje. Lahko si predstavljate grozo in strah naših dveh junakov, ki ju je doletela ta nesreča sredi najslajšega spanja!

Ko sta se opomogla od prvega strahu in začela kričati na pomoč, je bilo že prepozno: razburkani valovi so tirali splav z veliko naglico neznanokam. Razdalja med njim in ladjo je bila čedalje večja.

Po daljši, mučni bolezni je umrla naša ljubljena soproga, hči, sestra, tata in svakinja, gospa

Vera Kramberger roj. Roškar

zasebnica

dne 14. maja 1935.

Pogreb bo v četrtek, dne 16. maja 1935 ob pol 3 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

Ljubljana, dne 14. maja 1935.

Globoko žalujejo ostali.

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

Toda pozimi, zlasti v začetku, ko je človek presedel marsikateri novembarski večer zmrzujoč v neprijetni, temni učilnici in mu je postal plašek prekratek in hlače prereditke, tedaj se razlije človeku kaj prijetno po vsem lačnem telesu, ko pride opoldne iz šole in stoji na dvorišču kmet ali hlapec dobre graščakinje ali gospe iz mesta z vozom drv ali okleščkov in izginja njegov tovor pod obokom poleg črne kuhinje. In kaj šele na Miklavžev večer sam, kako se vse veseli večera, ko stopi gospa Lilja s podneto na dvorišče in s čistim glasom pokliče fantičke. Ti so že čakali zgoraj na stebreniku, zdaj pa priropotajo doli in potem gre krdelec čez temno dvorišče. »Dolgi nátek«, ki je častitljivi prvi ministrant, zapoje pesem. Letos bo pel tisto: »Zdrava Marija«, kajti zna jo tudi gospa Lilja in je kaj ljubko poslušati, kako plava njen srebrni glas nad močnimi glasovi dečakov. Pod obokom, ki pod njim dehti nakopičeno kurivo, gredo potem v črno kuhinjo, ki strmi še v skrivnostni temi. Še med petjem stopi gospa Lilja k odprtemu ognjišču v levem kotu zraven vrat in podtakne ogenj. Svetlo zaplapola brinjevo dračje in suho smrekovo vejčje. Prasketaje žvignjejo sijajne iskre kvilku v dimnik in kot bi trenil, razsvetljuje ves prostor najlepši, rdeči, živi ogenj. Vriskajoč se rinejo otroci v krotkih, dehtečih dihodrastih plamenov in od mraza blede obrazi jim začare od veselja. Gospa Lilja se veselo smeje z njimi in mora venomer braniti lahni koder, da ji ga ogenj ne potegne s seboj v dimnik. Kakor vila sredi črnih palčkov je videti z bledeimi rokami, ki skozi nje proseva ogenj, in svetlimi lasmi, ki ji trepetajoč kakor nežni plamenčki obrobijo glavo in se ji potem skoraj strmo valové nad belo čelo.

27

Da bi slovesnost še povečal, izgovori še nad ognjem blagoslov, da se ne bi zgodila kakšna nesreča, dokler luna ne izpusti sonca iz ječe, potem pa reče:

»Zdaj pa moram iti kuhat močnik, če ne, boste brez večerje. Skrbno pazite in ne hodite preblizu in ne vlačite polen iz ognja. Tu so trske. Boš pazil, Ignac, je-li?«

Nace odide ponosno kakor po hoduljah k svežnju in vtakne v naklane železne drogove, ki molijo iz vsake stene, v vsakega po eno umetno izdelano borovo trsko. In vsi dečki vriskajo, ko zažiga drugo za drugo, tako da je vsa kuhinja videti kakor slavnostna dvorana.

Čudovit pogled!

Ves podolgasti, štirioglati obok je poln žarečega sijaja — oba težka okrogla stebra imata škrlatne obrise in klopji, ki tečejo ob stenah, žare, kakor da so rezane iz ebenovine. Na tleh iz opeke done koraki tako jasno in glasovi dobivajo tako razločen, tuj zvok. Na eni ozki strani pelje dvojce stopnic gori k nekakšnemu oderčku. Tam stoji nizek, tumpast stebel z obročem in v kotu velika kamenita kocka, kar daje vsemu čudovito grozljiv videz. Nemara je bila tu nekdanja ječa, ko so se domovali koroški vojvode tam čez v gradu? Pa to fantičem ne vznemirja bogve kaj srca in jim je v veliko veselje, ko se kosajo, kdo bo najdlje stal na stebri na eni nogi. Vsi so na moč navdušeni, ko se »dolgi nátek« zvira tako smešno, da bi si skoraj spahnil ude in nisi nikjer na odru varen pred njegovimi brezkončnimi nogami. Dobrodušni fantič se vedno spet skuplje na podstavek in bije vedno spet z levo coko obupno na vse strani sveta, da bi z desno obdržal postojanko. Je že petnajst let star, pa otročji kakor pastirček.

Na drog, ki teče dva, tri čevlje od tal preko dolbine v zidu, kamor so, kakor bi sodil človek, njega dni privezovali konje, hodijo kakor umetniki po vrvi. Tu

prekosi Ivan daleč vse druge. Videl je največ in od otrok potujočih glumačev zvedel marsikatero skrivnost o ravnesju. Občudujoč in hkrati presojač opazuje tovariši njegove vratolomne umetnije. Gre naprej in navzd, stoji na rokah, drobni in se upogiblje kakor šiba, slednjič rezko zažvrkoli kakor ptič in prhne z razprostrtim plaščkom daleč tja pod obok. Zdaj se vržejo na drug drugi, pa razen Jurka ne spravi nihče kaj posebnega na dan.

»Joj,« vzklikne Peterček, »tam zad morajo biti še meči!«

Soglasno vsi zatulijo in planejo v kot, kjer res leži pod klopjo več lesenih sabelj. Jurka je sama žrvjica in ogenj — je vitez ves, kar ga je. Povesi konico orožja, ponosno zapove:

»Ivan, moj plašč vstran!«

In ko položi Ivan plašček na klop, pozove glasno in ostro:

»Kdo od gospodov se upa iti z menoj merit?«

Ivan ga začudeno gleda. Takega ga ni videl še nikoli. Najrajši bi se šel sam merit z njim, toda nima orožja. Ker na srečo ne pozna moči nasprotnikove, skoči tih Hinko Andergas, ki ga je potegnilo za seboj vesplošno navdušenje, iz vrste »gospodov«. O Hinko! Nejevoljno premeri Jurko hrabrega krojačka. »Ena — dve — tri!« šteje Friderik Bregar, najboljši kemik in matematik na vsej šoli. Meča udarita drug ob drugega. Hinko žari — oči mu zasledujejo v malodane bojzljivi napestosti roko nasprotnikovo — stiska ustnice in piha — toda nič mu ne pomaga. V treh minutah je opravil. Po licih ima klobase, prsti mu krvavé. Kljub vsej malomarnosti, ki jo kaže v ponašanju in na obrazu, Jurko ne pozna šale. Skoraj jokaje vrže Hinko že tako samo spojeni meč v kraj. »Dolgi nátek« mu zašepeta:

»Mar bi bil pustil, mar bi bil pustil, mar bi bil pustil, moj ljubi fantček!« zastran česar se zarežita oba štajerska Polža.

S. M. Felicite Kalinšek izide v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, prvim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjižarna.

Slovenska kuharica